

Кррой

23.

БЪЛГАРСКИ КНИЖИЦИ.

Часть III

1860 Декемврія

Книжка Първа

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПЪСНИ

Що си горо рано повехиѣла
Да ли та е сѣки прѣсѣкла
Жална гора жално продужала
Такоѣ Бога Марко Кралевино
Проминѣхѣ три синджира робе
Сѣсѣ душа ми листѣ изгорихѣ
Сѣ коне ми коренѣ подкопахѣ
И си Марко за тебѣ продумахѣ
Дѣка ли е Марко Кралевино
Да си отине три синджира робе
Единѣ синджирѣ гиздавы дѣвойки
У дѣвойки годена дѣвойка
Единѣ синджирѣ се млади момчета
У момчета младый младожена
Третій синджирѣ миленьки дѣчица
У дѣчица дѣте миличченце.

Проговорилъ Марко вроденъ юнакъ:

„Даль са близу даль са надалеко“

Жална гора жално продушала

„До сега са презъ геренъ корія„

Турп Марко нога у зенгія

Дуръ да турп Марко и оная

Онъ си стигналъ у геренъ корія

Та си отмиелъ 3 сипджира робе

Па си бракпжлъ у свилны джопове

Та извадилъ аспра половинож

Харизалъ ъж дѣте милишченце.

Присмѣ са муха кумару

Чи му са дългы крака-та

И му е тѣжка снага-та

Комаръ са люто расърдилъ

Извади тѣнка сюнгія

И си прободи мухж-тж

Выкнала муха да плачи

Олеле варе бреваре

Отъ тѣзи пусте комаре

Че що му сторихъ направихъ

Та ма отъ душа отдѣли

За една малка присмивка

Елате хора кумшіи

Та ми мѣса-та дигнете

Въ Шуменъ гы града занесте.

Да яде мало голѣмо

Да яде да помѣнува.

Сѣбралъ М. К. Шопъ.
отъ Дилинъ Планина.

ЕДДО И ЯПОНИЦЕ-ТЪ.

Японія, ако исключимъ малко-то познаніе на нѣкои нейши пристанища отъ Голландци-те, была комахай непозната на други-тъ Европейци, догдѣ лордъ Елгинъ довелъ съ себеси въ столицѣ-тъ на царство-то стотина способни и бодри Англичане. Естествено тѣзи Господиновци не пропустили да ся въсползуватъ съ благо-врѣміе-то, и написали множество писма, въ кои-то описватъ об-чаи-тъ и прави-тъ на Японци-тъ, въ столицѣ-тъ и въ останалѣ-тъ область.

Еддо, іединъ отъ по хубави-тъ градове на свѣтъ-тъ, има пѣтица благопристойни и широки: на върхъ-тъ на могила-тъ, коіа-то ю въ срѣдѣ градъ-тъ, стои іака крѣпость, коіа-то има три стѣни, а въ срѣдѣ-тъ на крѣпость-тъ ся намиратъ сараи-тъ на императоръ-тъ Тикона и на наследника му.

Кѣщи-тъ на князь-тъ и на благородни-тъ приличатъ на сараи: тогава може нѣкой да си състави понятіе за голѣмини-тъ имъ, кога чуіе чи нѣкои отъ тѣхъ вмѣстятъ до десять ти сящи слуги. Тѣ ся стѣрадяватъ съ най голѣмъ правилность и съ тавѣтъ улици широки до четиридесять ярда и благовидно распорядени. Въ срѣдѣ-тъ на сѣкѣ оградѣ има площадь насаѣна съ дървета, и градини. На сѣкѣ-тъ площадь ся намира и жилище-то на домовладика-та, а въ іедновидни-тъ кѣщи, кои-то сѣ около оградѣ-тъ живѣятъ слуги-тъ. Порти-тъ, кои-то водѣтъ въ дворъ-тъ, имѣтъ най красно очертаніе. Тѣ сѣ одѣлани, масени, и украшени съ разни издѣлани фигури. Отъ пѣтъ-тъ, кой-то води прѣзь хендекъ-тъ къмъ вторѣ-тъ стѣни, ся прѣдставлява прѣдъ очи-тъ на зритель-тъ най прѣлестно зрѣлище; отъ іединъ стѣриѣ ся види замѣтъ на Еддо.

съ окрестни-тъ му могили, а отъ другъ стържъ ся прѣдставлява іединъ часть отъ великій-тъ градъ, съ дървета-та, съ градини-тъ, съ живописни-тъ храмове и съ многочеловѣчни-тъ пѣтища, кои-то ся простиржъ навжтрѣ, догдѣ-то стига поглѣдъ-тъ человѣческій. Послѣ ся вижджъ отдалечени-тъ дубрави и ливади-тъ, и задъ тѣхъ прѣградието. Но най изумително іе зрѣніе-то на зелени-тъ брѣгове на вторій-тъ валъ, кой-то ся издига надъ хендекъ-тъ повече отъ седем-десять пози, и кой-то іе населенъ съ стогодишни кедрове. Прѣ-красна-та дѣбова гора, пріятна-та сѣнка на земѣ-тъ, водни-тъ крамаци на хендекъ-тъ, голѣмина-та, благочиніе-то и съвершенство-то на сѣка вещь, приличжъ, а пѣкога прѣвъсхожджъ сѣко друго нѣщо кое-то сж пѣкога виждали въ Европѣ или въ другъ странѣ на свѣтъ-тъ.

Колиби-тъ по села-та имжъ на около си прѣкрасни градини, а частни-тъ кжщи ся обградявжъ и прѣглѣжджъ както по великолепни-тъ въ Англіѣ. Сичко показва съвършенство и рѣдкж свойственнѣ любовь къмъ хубаво-то. Видѣ-тъ на полета-та іе най прѣлестенъ, и земля-та крайно добрѣ разработена. Кжщи-тъ и человѣци-тъ сж най чисти, защо-то на врѣдъ има води и бани, а ЕАпопци-тъ макаръ и да показвжъ прѣвосходно любопитство, но не сж съвсѣмъ груби.

Въ нѣкои гардини, дѣто ся продава чаевъ-тъ чорбѣ, вмѣсто наше-то кафе, служжъ на мжже-тъ млади благовидни момѣ, кои-то, неженени, имжъ прѣкрасни бѣли зѣби и черни вѣжди: нѣкои отъ тѣхъ бѣли свжтъ лице-то, шіѣ-тъ и сичкѣ-тъ часть надъ гърди-тъ съ боѣ, коѣ-то прѣготовлявжъ о тнапрѣдѣ. Женени-тъ си чернѣтъ зѣби-тъ и брѣснжъ вѣжди-тъ. Това служи за да си познавжъ неженени-тъ по кжщѣ-та, правѣтъ яки пѣнисти питіе-та отъ отбранъ стритъ чай, не толкова уго денѣ: принасѣтъ іе ще и сладка. Служаики-тъ, кои-то носѣтъ тѣа нѣща, носѣтъ и сѣкоя по іединъ сабѣлъ, понавожджъ ся нѣколко си, като ся іавѣтъ прѣдъ

гости-тъ, а като ся връщатъ упиратъ ланти-тъ на рѣцѣ-тъ си у бутове-тъ си. Странници-тъ наврѣдъ приѣматъ съ голѣми церемоніи.

„Апоници-тъ, кога имъ ся роди дѣте, иматъ обичай да по-сѣиватъ іедно дърво въ дворъ-тъ си или въ гърдинѣ-тъ си, за да ся развива и то и расте, догдѣ стане врѣме да ся ожени дѣте-то. Кога додѣ часть-тъ на свадбѣ-тъ, дърво-то отсичатъ и правѣтъ отъ него сѣиджци и котѣи, за да си турѣтъ въ тѣхъ бу-дущи-тъ супрузи дрѣхи-тъ и други-тъ си вещи. Апонецъ-тъ ся же-ни колко-то пакъ иска, само жененіе-то помежду братъ и сес-трѣ іе възбранено. А родини отъ сѣкѣ другѣ степень могатъ да ся женѣтъ помежду си.

Въ Японіѣ има два императора, іединъ-тъ іе духовенъ, а другій-тъ свѣтскій. Духовній-тъ императоръ не ся мѣси никакъ въ управленіе-то и ся глѣда отчасти като небесно существо: по тѣ-зи причинѣ сичко, що той носи или употребява прѣзъ день-тъ, ся разваля прѣзъ ноцъ-тъ, а за слѣдующій-тъ день му приготвюватъ нови дрехи: туй правѣтъ за да възбранѣтъ употребленіе-то на освящені-тъ чрезъ питаніе-то му дрехи. Императоръ-тъ, дѣто управя, живѣй въ Еддо, но неизвѣстно съ кой начинъ ся избира, вѣроятно отъ князе-тъ, макаръ избираніе-то да става въ високо ния, защо-то синъ-тъ наслѣдва баща-та, и туй хванало да става отъ тогава, отъ кога-то пра-дѣдъ-тъ на сегашнійтъ похитилъ прѣстолъ-тъ. Мислѣтъ, чи проис-хожденіе-то на духовній-тъ императоръ съ имена-та и лѣточисле-ніѣ-та на много стебла отъ домородіе-то му, може да ся дѣри до 2,500 години. Вѣтрѣнность-тъ на область-тъ ся дѣржи отъ кня-зе, кои-то давѣтъ вассалскій данокъ на императоръ-тъ, дѣто у-правя. Императоръ-тъ принуждава князе-тъ да живѣятъ въ Еддо шесть мѣсяца отъ години-тъ, а въ останѣли-тъ шесть-тъ обика-лѣтъ дѣржави-тъ си, но винаги оставѣтъ фамиліи-тъ си въ столи-цѣ-тъ като аманетъ, и туй ся прави за да ся ограничи кругъ-тъ

на дѣйствиѣ-то имъ и да не могатъ да придобиватъ голѣмо влѣд-
нѣ врѣхъ народъ-тъ. Не ся знае, каква е военна-та система на
царство-то: но нѣма никакво съмнѣнѣ, чи въ случай нужди може
да ся набере голѣмо число войни: батеріи-тъ имъ сж много и иматъ
най добро дѣйствиѣ.

Въ Япоііѣ сичко је противоположно на Китай. И ако нѣкой
остане въ Япоііѣ само за нѣтъ минути, ще ся увѣри чи Япоііци-
тъ сж народъ, кой-то успѣва: села-та, градове-тъ, кѣщи-тъ и са-
мій-тъ народъ свидѣтелствува това: широки-тъ пѣтища сж послани
съ камани въ срѣдѣ-тъ, кѣщи-тъ ся отварятъ и отъ двѣ-тъ стѣр-
ни съ голѣми входи, а одан-тъ ся постилатъ съ изрядни рогоски.
На тѣхъ свѣтъ, сядатъ, ѣдатъ: и сичко бива крайпе чисто. Задъ
сѣкъ кѣщѣ има малка гърдина съ малко зелени растеніѣ, а по нѣ-
коги и прѣкрасни дѣрвета. Чистота-та је голѣмо отличително свойс-
тво на Япоііци-тъ. Тѣ ся кѣпѣтъ безпрѣкъсвано и безъ удѣрж-
ваніе. Япоііци-тъ обичатъ ученіе-то: нѣма народъ поподражателскъ
и по наклоненъ къмъ промѣненіѣ-та на напѣдваніе-то, оти колко-
то сж тѣ. Любопитно је, чи между туй като нѣкон тѣхни обичаи
сж, спорѣдъ насъ, по варварски, и между туй като тѣ незнаѣтъ
повече-то отъ общи-тъ вещи, и іеще обрѣзватъ и ковѣтъ коніе-
тъ си съ сламѣ, незнаѣщи другій способъ, тѣ обаче въ други
знаніѣ сж направили толкова напѣдваніе въ толкова години, кол-
ко-то вѣкове ся иждивили Европейски-тъ народѣ. Въ Нангасакси-
тъ си фабрики-тъ правѣтъ машини за желѣзни пѣтища или за па-
раплуви. Военни-тъ имъ гемѣи, отъ кои-то три сж пароплуви, уп-
равѣтъ Япоііци корабленачалници и архимиханици. Тѣ разбрѣтъ
електрическій-тъ телеграфъ, правѣтъ термометри, барометри и ми-
кроскопи. Япоііски-тъ телескопи и микроскопи сж изрядни и доста
сѣтими. Стѣкларици-тъ имъ правѣтъ стѣклени сѣдове, кои-то сж
малко по долни отъ Европейски-тъ. Япоііци-тъ имѣтъ іеще и же-
лѣзенъ пѣтъ въ вѣтрениость-тъ, кой-то имъ промислили Американци-

тъ . Много отъ тѣхъ приказвхъ Голландски, пѣкои говорѣхъ Инглешки, и сички желяхъ да паучахъ по нѣщо си: ако смѣнемъ, чи іедвама десять години има отъ какъ ся почнахъ да ходѣхъ тѣхъ, напредваніе-то, коіе-то сж направили за малко врѣме, іе безпритѣрно.

Благородни-тъ Іапонци обичахъ много ловъ-тъ, и мнозина имхъ сички-тъ вещи, кои-то имъ ся нужни за него, като влизхъ въ духъ-тъ на ловитвѣ-тъ съ сичкѣ-тъ теплотѣ на истипни-тъ Мелтони.

Іапонско-то царство състои комахай отъ 1000 острове, отъ кои-то само три ся населявахъ, защо-то други-тъ сж камѣливи и безплодни: сичко-то пространство на царство-то ся смѣта до 170,000 четвероугълни мили или два пѣти повече отъ колко-то іе пространство-то на Британіѣхъ.

Іапонія лежи между 30 и 48 градуса на ширинѣхъ, съдържи различни климати, сир. климатъ-тъ на Египетъ, на Италиѣхъ, на Францѣхъ и на Испаниѣхъ, и тѣхъ като тя ся приближава до Камчаткѣхъ и Сибиръ, то сѣверна-та ѣ часть има най вече климатъ-тъ на Росіѣхъ. Число-то на жители-тъ ся прѣдполага чи възлѣзва до 20,000,000 сир. то комахай іе равно съ число-то на жители-тъ на В. Британіѣхъ, и съ число-то, по срѣденъ прѣдѣлъ, на сѣкѣхъ отъ осемнайсять-тъ области на Китай по то іе голѣмо за іедна такава държавѣхъ, на кои-то полета-та сж по малко отъ колко-то гористи-тъ мѣста: а гѣсто-то населеніе на жители-тъ ся свидѣтельствува отъ голѣмѣ-тъ спроманиѣхъ на народъ-тъ, кой-то живѣхъ отъ най простѣхъ хранѣхъ и кой-то цѣли два вѣка не іе вкусилъ отъ облегченіе-то на прѣселеніе-то.

Въ Іапоніѣхъ има три различни вѣроисповѣданіѣхъ, раздѣлени на повече отъ 30 ереси, на кои-то послѣдователи-тъ живѣхъ помежду си мирно, но не приемхъ друго вѣроисповѣданіе освѣнъ тѣзи. Въ седемнайсетій-тъ вѣкъ, по врѣме-то на гонѣніе-то врѣхъ Христіане-тъ, Іапонци-тъ молихъ чрезъ іедно прошеніе, императоръ

торъ-тъ да исплди христіене-тъ отъ царство-то: по негово Величество попыталъ, колко вѣроисповѣданія има въ царство-то; тѣ отговорили „трийсятъ и петъ“. Тогава Императоръ-тъ възразилъ: „ако ній търнимъ трийсятъ и петъ вѣроисповѣданія, то лесно можемъ да търпимъ и трийсятъ и шесто-то. Оставете чужденци-тъ мирни!“

Еддо је столицъ-тъ на Япо нійъ. Той је толкова обширенъ, што то не је възможно голѣмина-та му да ся прѣдстави на једнъ само картинъ, а ся искъжтъ нѣколко.

Пръведе

М. Иванчовъ - Султановъ.

Нѣкои забѣлѣжванія за

дѣлжности-тѣ (*)

I.

Дѣлжность одного гражданина къмъ Отечество-то
и Общество-то .

Първа-та дѣлжность на всѣкого гражданина къмъ свое-то отечество е точно-то пазенѣе на законы-тѣ. Защо-то когато хората со съединиха и съставиха гражданско общество, виждамы че се подложиха самоволно на нѣкои условія, кои-то подиръ това станаха закони за да приематъ по голѣма важность и твърдость. И тъй понеже отъ тѣхно-то пазенѣе зависи и общо-то спокойствіе и безопасность, за това кой-то не ще да имъ се покорява, трѣба или да иде да живѣе въ самота въ гори-тѣ или да се счита като прѣстѣпникъ на общи-тѣ условія и да се накаже отъ обща-та власть.

Туренѣе-то на законы-тѣ и власть-тѣ за измѣняваніе-то имъ споредъ обстоятелства-та, и сила-та на тѣхно-то извършванѣе, пѣгдѣ си се е довѣрила само на одного, нѣгдѣ си на най благородны-тѣ отъ народа-тѣ, а нѣгдѣ си въ рѣцѣ-тѣ на всичкія-тѣ народѣ. Но какъвъ и да је вида-тѣ на правленіе-то, подъ кое-то живѣе человекъ, както е задѣлженъ да се повинува на общи-тѣ закони на общество-то, тъй е дѣлженъ да зависи и отъ частны-

*) Извлечени отъ И. Д. Жечковича.

тъ повелѣнія на тогози, кой-то има законна власть и сила да повелява.

Но за запазване-то на общо-то спокойствие и безопасност, и за снабденіе на общи-тъ потребности изискватъ се и общи разности. Отъ тукъ произлиза длъжностъ-та, коя-то има всѣки единъ да внася съ вѣрностъ и точностъ отдѣлено-то му отъ общество-то въ общи-тъ данъци.

Общо-то спасеніе и предпазване изисква по нѣкога и лично-то дѣйствие на всѣкиго, кое-то се случавя, когато нѣкой неприятель се испытва за да докачи общество-то, или иска да отнеме обща-та свобода, или да потѣпчи права-та на отечество-то. Всѣки гражданинъ въ такива времена е задълженъ да подкрѣпва съ всички-тъ си сили общи-тъ права, и съ жертвуване на живота-тъ си, както го изисква и здравіятъ разумъ (1)

Но само-то спокойствие и безопасност не сж доволны за общо-то благополучіе. То произхожда отъ общо-то прилежаніе за да ся введѣтъ въ отечество-то различни промышленности и въобще науки-тъ, тъй щото народа-тъ като ся просвѣти съ науки-тъ, да може да принесе частно на общество-то нѣщо си отъ просвѣтенния-тъ си умъ. И тъй както всѣкій участ вувя отъ общо-то добро, тъй е длъженъ и да спомага колко-то му прилѣга, или съ ржцѣ-тъ или съ духа-тъ. Единъ гражданинъ празенъ (отъ мързель) не е достойнъ за име-то кое-то носи, защо-то отечество-то го

(1) Особенно е длъженъ въ такова обстоятелство, дума Цицеронъ, да предпочита чловѣкъ любовь-та на отечество-то отъ всѣка друга любовь. „Обычливны ны сж родители-тъ, обычливны ны сж чадата, сродници-тъ и пріятел-тъ; но любовь-та къмъ отечество-то трѣбва да е по горѣ отъ всичко“ (За Длъжн. книга А'. гл. 18) Достоенъ за забѣлѣжанье примѣръ на това даде въ Римско-то време Брутъ, кой-то осъди на смърть самы-тъ си чада, защото бѣха се сбунтували противъ Отечество-то на помощ на Тарквини-тъ.

сдържава съ труда-тъ на други-тъ; той е подобенъ на брѣмбала, кой-то ѣде съ празностъ-та си трудове-тъ на трудолюбивы-тъ пчелы.

Това, кое-то о́ длъженъ пѣкой на отечество-то си, сиречь на мѣсто-то гдѣ-то се е́ родилъ, или отъ гдѣ-то си тегли происхождение-то, или гдѣто има постоянно жилище-то си, това е́ длъженъ и на всеко друго мѣсто, въ кое-то има много или малко време да се мае, къмъ общи-тъ закони уваженіе къмъ управители-тъ почетъ, длъжно-то даване за общи-тъ разности, съ неизбѣжими за всѣки одного гдѣ-то и да се намира. Особенно единъ къщникъ чело-вѣкъ трѣба да се глѣда като гражданинъ на всичкія-тъ свѣтъ; и като изпълнява въ точностъ длъжности-тъ къмъ отечество-то си, кое-то трѣба да счита като свята своя длъжность той ю длъженъ да исполнява съ всичка-та си сила като правъ и полезенъ чело-вѣкъ длъжности-тъ къмъ всички-тъ други чело-вѣцы. (1)

II.

Длъжности на родители-тъ къмъ чада-та.

Длъжность-та на родители-тъ къмъ чада-та е́ естествено-то и нравственно-то отхранване на кое-то и самыя-тъ гласъ на природа-та преди законы-тъ ги задѣжава, и самыя-тъ имъ интересъ ги подкажи.

(1) Не смы се родили само заради насъ си, дума Цицеронъ, (Длъжн. кн. А' гл. 6) но за отечество-то, сродницы-тъ и пріатели-тъ смы са родили: всичко-то що е отъ земя-та е въ всичко за употребленіе на чело-вѣка-тъ, думатъ Стоически-тъ философи, а чело-вѣцы-тъ се станали за ради хора-та, за да ся ползуютъ взаимно, или отъ произведенія-та на земя-та или съ други нѣща на природа-та, като дава единъ другому онова отъ кое-то имать нужда.

И колко-то за първо-то, сиречь естествено-то отхранване, глѣдамы че всички-тъ животны се занимаватъ съ най го-лѣмо прилежаніе и стараніе за да отхранватъ чада-та си; и естествено-то стремленіе гдѣто ги принуждава на това, не е' незначителна и непозна-та рѣчь, то е' опая любовь, коя-то усѣща всяко чувствително сщщество къмъ онова, кое-то глѣда като подобно на себе си, и като часть отъ него.

Колко-то за стараніе-то, кое-то сж дѣлжны да иматъ въ естествено-то възпитаніе ла чада-та оставими на докторы-тъ да хортувать, на кои-то собственно принадлежи това.

Лоцій, като докторъ съвременно и философъ писалъ е' много въ свое-то съчиненіе „за отхранване-то на дѣца-та“, за злоупотребленія-та кое-то правятъ самы-тъ родители, гдѣто отхранватъ чада-та си съ чуждо млѣко, гдѣто ги пристискватъ въ младенчество-то имъ съ коравы нвы, и въ дѣтинскіятъ имъ возрастъ съ тѣсны обуча, и като ги отхранватъ съ излишна изнѣженность, и съ безплатны галенія-та, и други подобны. Тѣй и Плутархъ и други много отъ древны-тъ и новы учены за точа са много писали.

По онова на кое-то трѣба да обръщатъ най нърво-то си стараніе хора-та, е' нравственно-то възпитаніе. Защото злополученъ даръ бы подарили родители-тъ на чада-та си, ако като имъ подаряватъ и опазватъ животатъ, ги отхранятъ послѣ на мържель-тъ, на простота-та и на злина-та (1).

1) Елветій отдава разлика-та между чловѣды-тъ толкова въ нравы-тъ, колко-то и въ наука-та, на само-то възпитаніе; макаръ и развращенны-тъ да постигатъ наука-та но правосѣдныя-тъ чловѣкъ намира разлика-та, и че възпитаніе-то има го-лѣмо вліяніе на чловѣка както и на животны-тъ нѣма никакво съмнѣніе, Ликургъ го показа съ примѣръ-тъ на двѣ-тъ кученца, родены отъ една утроба, едно-то бѣше се отхранило на ловарство, а друго-то на празность и кѣшна изнѣженность, и на кои-то като предложиа споредъ повеленіе-то

Първы-тъ сиречь родители-тъ гдѣ-то ще пріематъ самы на себе си наказаніе отъ послѣ нѣкой нещѣ имъ бжде кривъ. Защото какво награжденіе ще се надяватъ отъ таквизи чада, какво утѣшеніе въ живота, каква помощъ въ старини-тъ си? Сыиъ не добръ въспитанъ и неукъ, е' повече мѣка на родители-тъ си.

Отъ туй се види не малко смѣшно безумство-то на омѣзи, кои-то се безкрайно скѣпсятъ заради образованіе-то на чада-та си. Види се че темъ нѣкая часть отъ иманье-то имъ не имъ ся чини толкозь злѣ изживяема, колко-то оная която употребяватъ за да образовать чада-та си. Но богатства-та, които тѣ стискать на кого ще останатъ най послѣ, на ли на синове-тъ имъ? Прочемъ коѣ е' подобно наслѣдство, да ги оставатъ пребогаты и неуки, грубы и непотрѣбны, или да ги оставятъ по малко богаты, но образованны и добродѣтельны? (1) Нѣкой сынъ добръ въспитанъ и образованъ не бы се уплакалъ че родители-тъ му исхарчили толкова парицы за добро-то му въспитаніе.

Стараніе-то за нравственно-то на дѣца-та въспитаніе трѣба естествено да е' дѣло на самы-тъ родители; понеже на мнозина липсватъ средства-та и време-то, защо-то владены въ други заиманія, нѣматъ пуждна-та способность, или и потрѣбно-то търпеніе, за това е' допростено да поставятъ други на мѣсто-то си. Но избиранье-то на тѣзи лица, на които трѣба да вѣржатъ една толкова священна длѣжностъ, трѣба да става съ голѣмо размышленіе и за-

му на едно мѣсто една паница съ ястіе и едно зайче, първо-то се спусна на заска-тъ, и второ-то си заврѣ мусура-та въ паница-та, както бѣше отхранено. (Глѣд. Плут. „за отхранване-то на дѣца-та.“)

(1) Аристипъ като поиска отъ нѣкого 500 драхмы за образованіе-то на чадо-то му; той му отговори: азъ съ толкозь пары си купувамъ единъ робъ; купи си му каза Аристипъ и ще имашъ тогава двама.

бавностъ, и нито трѣба никога отеческа-та заботливостъ да се остава отъ да бодрствува надъ нравы-тъ и поведеніе-то на тѣзи лица, на които е' ввѣрено въспитаніе-то на дѣца-та имъ.

Методы-тъ и системы-тъ на нравственното въспитаніе се умножиха безгранично, особено въ тѣзи послѣдни времена; но се види че колко-то расте число-то на методы-тъ, толкова става по-лошо въспитаніе-то.

Нека да кажимъ че система-та на въспитаніе-то и въспитателя-тъ се намѣриха такъизи каквито се изискватъ; но онова което е' нужно и се изисква като основаніе на всѣко съспитаніе ся заключава въ слѣдующи-тъ забѣлѣжванія:

А'. Въспитателя-тъ трѣба да придобіе уваженіе-то и повиновеніе-то на въспитаника-тъ (ученика-тъ). Ученика-тъ, като не може да търпи иго-то и юзда-та, труди се отъ най-напрѣдъ съ всѣко сръдство да избѣгне отъ рѣцѣ-тъ на оногова който управлява юзда-та; и ако нѣкакъ сполучи това, той става тогава като неукротимъ и неубузданиъ конь, кой-то не е' възможно вече да се удържи. Заради това въ първы-тъ дни, и на първы-тъ противности, отъ кои-то особенно зависи всичко за подирѣ, трѣба мѣжество и постоянство, сдружени съ здравия-тъ разумъ, да постѣпваме съ такового съ една жестокость смѣсенъ отъ добры свѣти и поученія.

Б' Заедно съ уваженіе-то трѣба да придобіе учителя-тъ и любовь-та на ученика-тъ щото да изпълнява заповѣданны-тъ нѣ отъ страхъ само и нужда, но произволно и съ една веселба и пріятность. Това се сполучва белки ако се води нѣ отъ гнѣвъ и страсть, но отъ здравія-тъ разумъ (1). Но не е допостено на учени-

(1) Тѣй да употребявашъ власть-та, която имашъ като Баща, щото да смисляшъ че си въ сѣщѣ-то време человекъ, и баща на человекъ (Писаній Посл. 12. гл. 9).

ка-тъ да земе толкова свобода предъ учителя-тъ си, щото да го
пыта за онова което не му е' потребно, да брацолени и да се га-
ли; учителя-тъ трѣба да прѣдупредява ученици-тъ отъ това съ-
едно гълчане смѣсено съ добри свѣти.

В' Трѣба да се старае за да преобрази вещественно прави-
тъ и сърдце-то му. Много събиратъ онѣзи учители, кои-то се тру-
дять да направятъ ученици-тъ си повече мъдри, нежели добродѣтели.
Тѣ не сполучаватъ да ги направятъ, нито мъдри, нито добродѣтели.

Г' Заради това учителя-тъ трѣба да унищожаватъ първы-тъ
сѣмена на безпѣтны-тъ страсти; да наказватъ жестоко всички-тъ
онѣзи, кои-то показватъ лукавство и злонаправіе, като прощаватъ
състрадателно онова, кое-то произхожда отъ незнаніе и срѣщу
воля-тъ, за да се учатъ дѣца-та да различаватъ точно една-тъ
видъ погрѣшки отъ другія-тъ; да запрещаватъ всичко което дово-
жда дѣца-та до зли навѣчки (1); да възхвѣтъ въ дѣца-та мысли
да мразятъ клятва-та, злонаправіе-то, лъжа-та и ласкателство-то, и
на противъ да имъ внушаватъ челолюбіе любовъ къмъ право-
судіе-то, къмъ пестина-та и къмъ добродѣтель-та, и отъ всичко
най повече да давѣтъ сами на наставленія-та си примѣри (2).

Но многоцѣнно-то възпитаніе остава замнозина безплодно и безпо-
лезно, кога-то родители-тъ не полагатъ прилична-та грижѣ, въ време-то
когато млади-тъ, освобождены, тѣй да рекѣ, отъ връзки-тъ на възпита-
ніе-то, излизатъ на свобода. Това е' най бѣдственното време; и
ако нѣкакъ испаднатъ на ласкатели и лукавы пріатели, кое-то се
случава често и лесно, отиде въ пропасть и възпитаніе-то и вси-
чко-то.

(1) Платонъ като глѣдаше едного младого че играе на табли, мажра го
горчиво; младия-тъ му отговори това не е' голѣма работа; това е' малко нѣ-
що, но слѣдствие-то му е' голѣмо рече Платонъ.

(2) Защо-то примѣра-тъ поучава по добръ, дума Сепски, нежели думитѣ;
заради това трѣба да показваме съ дѣло онова, на кое-то поучаваме съ думи.

За да ги прѣдупазимъ прочемъ и отъ това бѣдствіе нужно е да ги приучваме изъ начало още на мѣдри сношенія, почетны и ненорочны; но отъ всичко най полезно іе да ги турямы незабавно подиръ възпитаніе-то имъ на полезни и свѣтовни заниманія. Защо-то като ги оставимъ на празность и недѣятельность, невъзможно е да ги увардимъ да се не събиратъ съ други тѣмъ подобны, да не земѣтъ лошевини-тѣ на тѣхны-тѣ примѣры и подкапенія, и да не възпріемѣтъ всичко-то растленіе, кое-то обыкновенно произлазя отъ празность-та.

III.

Дѣлжности на чада-та къмъ родители-тѣ.

Дѣлжности-тѣ на чада-та къмъ свои-тѣ родители се основаватъ на три главны нѣща: повиновеніе, уваженіе и благоразуміе.

Дѣлность-та на повиновеніе-то произхожда отъ оная дѣлность, коя-то повелява на родители-тѣ да внимаваатъ за тѣхно-то възпитаніе. Защото ако дѣца-та не ся повинуваха на родители-тѣ си, всѣко стараніе бы было бесполезно. И защо-то родители-тѣ като оставатъ негото-та за възпитаніе-то имъ на други, придаватъ имъ и часть отъ отечеста-та власть, за тѣмъ дѣца-та иматъ дѣлность да се покоряватъ и на тѣхъ както и на родители-тѣ си.

Но има двѣ обстоятелства, кои-то ги възсирѣтъ да изпълняватъ тѣзи обязанность: едно-то, кое-то наредко ся случаватъ, кога родители-тѣ, или възпитатели-тѣ на дѣца-та повеляватъ нѣщо си зло и непочетно; защо-то дѣлность-та къмъ честь-та и правосѣдіе-то сѣ по горны отъ всѣко друго. Друго-то обстоятелство, кое-то се случаватъ по често, е когато родители-тѣ искатъ насилломъ да вкаратъ чада-та си въ нѣкоя работа, отъ която се прѣдвижда за тѣхъ всекогашно злополучіе. Родители-тѣ няматъ право да втикратъ зѣй да рѣкѣ чада-та си въ нѣкое художество, на

кое-го тѣ нѣматъ никакъ охота и не имъ е прѣзъ сѣрдце онова, що учатъ. Въ сѣрдце-то на вѣки младъ има по една ревность къмъ нѣщо си, и родители-тѣ трѣбва да попитватъ чада-та си когато ще ги даватъ на нѣкое художество кое-то ще имъ бѣде за препитаніе презъ всичкія-тѣ имъ животъ. За това може да се доимуватъ още повече отъ възпитатели-тѣ имъ, кои-то са бодрствували до онзи часъ, и слѣдватъ още да бодрствуватъ надъ тѣхъ. Голѣма грѣшка правятъ още нѣкои несмислени кои-то искатъ насиломъ да направятъ брѣвна-та врѣзка на чадо-то си. Человѣче! Помисли че това не е' малко дѣло по е' едно отъ седмь-тѣхъ тайнства! Не мыслишь ли чи на силомъ сѣрдца не се съединяватъ? Не мыслишь ли че това ще имъ бѣде за всичкія-тѣ имъ животъ? Не мыслишь ли и не знаешь ли че ще имъ трѣба и съгласіе; по това съгласіе отъ гдѣ ще произлѣзе когато двѣ-тѣ сѣрдца не ся обичатъ? Но и по нѣкога чада-та впадатъ въ голѣмо влюбленіе и искатъ онова кое-то не имъ прилича. Отъ това трѣбва да ги отвлѣчати съ добры съвѣты и кротки приказки а не съ заплашванія и строги глѣченія, кои-то докарватъ по голѣма вреда на онова млада и побѣсело сѣрдце.

Дѣлжнѣсть-та на почитанье-то се ражда отъ покоряванье-то, кое-то всѣкій їединъ е естествено задѣлженъ да пазнъ къмъ онѣи които иматъ власть отъ горѣ му, и кое-то сми дѣлжны най' много да пазимъ къмъ родители-гѣ, защо-то власть-та имъ е' дадена отъ сама-та природа. Въ Десятъ-тѣхъ заповѣди, подиръ почитанье-то на бога, ся налага заповѣдъ да почитамъ баща си и майка си. Менандръ дума, че законъ-тѣ повелива подиръ Бѣгове-тѣ, родители-тѣ да се почитатъ. А Ксенофонъ, който искаше да противорѣчи на това се наказва и се исключи отъ всѣкъ гражданскъ службъ ж.

Уваженіе-то и почеть-та не трѣба да се отдаважтъ само на родители-тѣ, но и на всички-тѣ опѣзи, кои-то като по голѣмы отъ насъ, иматъ нѣкоя власть, дадена тѣмъ и отъ сама-та имъ въз-

расть, и отъ опытноста въ пѣщата, които сж придобили отъ вре-
ме-то.

Старцы-тъ се почитаха и се уважаваха особено при Спар-
танцы-тъ. Приказватъ че единъ старецъ отишелъ на Олимпийски-тъ
подвиги за да глѣда оня които се подвизаватъ, и като се вър-
телъ насамъ нататакъ за да намѣри мѣсто да сѣди, много отъ дру-
ги-тъ Гърцы му се подигравали, особено високоумны-тъ Атинепи,
но когато стигналъ тамъ гдѣто были насѣдали Спартан-
цы, тѣ тозъ часъ станали всички-тъ прави и поканили ста-
рецъ-тъ на едно изрядно мѣсто, зарадванъ отъ тоза стареца-тъ
извикалъ: О Богове, всички-тъ Гърцы познаватъ похвално-то и до-
бро-то, но само Спартанцы-тъ го правятъ !

А длжностъ-та на благодарностъ-тъ е сър азмѣрна съ бываю-
щи-тъ благодѣянїя. Понеже живота-тъ и опазване-то му въ дели-
катны-тъ опѣзи времена на дѣтиństwo-то, еще и трудове-тъ, мѣ-
ки-тъ и старанїе-то кое-то полагать родите ли-тъ за естотвенно-
то и нравствено възпитанїе, сж благодѣянїя, които надминаватъ
всѣко друго, зарадъ това благодарностъ-та отъ къмъ родители-тъ,
трѣба да бѣде пай жива и най постоянна. Чада-та са длжны да
спомагатъ съ всичка-та си сила на родители-тъ, кога-то тѣзи по-
слѣдны-тъ въ старость испаднатъ или болѣдуватъ; и горко на оно-
гова злосърдечнаго сына, койго като ся е наслаждавалъ отъ иму-
щество-то на баща си, кога-то той е былъ въ сила и въ състоя-
нїе отъ послѣ когато испадне въ старость и не е способенъ ве-
че да си изважда припитанїе-то, го на пуска и съ единъ животъ
безчиненъ, блуденъ и гнусенъ презира оногова отъ когото е при-
добилъ живота-тъ си !

ПРАВДА-ТА НА БЪЛГАРЕ-ТЪ срѣщу лъжи-тѣ на Фанариоти-тѣ.

Различни сѣ злоупотрѣбленія-та на чловѣкъ-тѣ. Злоупотрѣбилъ той сѣ собствени-тѣ си іестественни способности, злоупотрѣбилъ той и сѣ всички-тѣ други дарове на природѣ-тѣ, тѣзи іестественни свои майкѣ; злоупотрѣбилъ сѣ наукѣ-тѣ, злоупотрѣбилъ и сѣ искусство-то; злоупотрѣбилъ той сѣ всичко. Но нищо, ся чини намъ, до толкосъ не възмущава духъ-тѣ, до таквъзъ степенъ не наскърбява сърдце-го, отъ колко-то злоупотрѣбленіе-то сѣ онѣзи іестественни и богомъ даровани срдства, кои-то сѣ прѣдназначени за възпитаніе-то и поддържаніе-то на нравственостъ-тѣ между чловѣци-тѣ.

Религія-та іе отъ Бога дадено срдство за да оя крѣпи и развива между хора-та нравственостъ-тѣ, коя-то іе іединствено-то основаніе за истинно-то щастіе на народи-тѣ и на царства-та и вѣрно ручателство за всекогашно-то благосъстояніе на всекій чловѣкъ. Кога туй небесно основаніе за земно-то и вечно-то щастіе на всекій чловѣкъ дойде въ таквъзъ прѣнебреженіе, щото и сама-та вѣра, коя-то іе прѣдзначена за крѣпленіе-то му, ся употреблява отъ сами-тѣ ѱ служители за мерзко угожденіе на страсти-тѣ, за всевъзможни прѣтѣсенія и обиди, тогава всекій искренній пріятель на чловѣчество-то, всекій ревнитель за благосъстояніе-то и усъвършенствованіе-то му трѣбва високо да си поднеме гласъ-тѣ противъ такавъ кореннъ развратно стѣ и сѣ всекакви способности да ся сили за унищоженіе-то на това зло.

Фанариотскій цариградскій патріаршескій прѣстолъ сѣ подвистик-тѣ си владици фанариоти отдавна употреблява христовѣ-тѣ

върхъ, като средство за насищане на най гнусни и най низки страсти. Но върмя іе веки да се въспротиви всѣкій на това богохулно негово святотатство и да се земжтъ мѣрки, за да се тури прѣдѣлъ на неговж-тъ развращенность, въ коѣж-то той іе потънълъ и коѣа-то разсѣйва, чрезъ подчинени-тъ си фанаріотски епископи, помежду толкова невинни христіане, членове на челоувѣчество-то и братіа христови, за губителнж повредж на отоманско-то царство, кое-то толкова други неприатели и отвжнж и отвжтрѣ ѣджтъ. Врѣмя іе да се отървжтъ отъ нокте-тъ на това вълческо събраніе толкова вѣрни поддани на царство-то и незлобиви челоувѣци.

Зло-то отъ день на день става по голѣмо. Зараза-та отъ день на день се распространява по вече. Бѣдствія-та ще бѣджтъ неенчислени за подвизани-тъ на царство-то христіане, ако се не прибърза да се тури потрѣбно-то ограниченіе на развратни-тъ и да се освободжтъ невинно страждущи-тъ.

Бѣзгарскій-тъ народъ, кой-то отъ толкова време тежко въздиша подъ притѣснително-то иго на тѣзи жестоки мжчители и безбожници, излѣзе въ послѣдне-то врѣмя отъ давинише-то си търпеніе и направи постжжжж, коя-то показва съврѣменно и благороднѣй-тъ характеръ на сърдце-то му и дълбокж-тъ развращенность на крѣвопійци-тъ. Въ тѣзи своѣж постжжжжж той улесни и високо-то правителство на държавнѣй-тъ си самодържець да тури прѣдѣлъ на зло-то, кое-то до сега фанаріотскій-тъ прѣстолъ прикриваше и прикрѣпеше съ лѣжливо-то тѣкуваніе на права-та и прѣимущества-та си и съ безсѣвъстно-то си лѣганіе и клеветеніе.

Бѣлгарскій-тъ народъ, колко-то и да се умножиха притѣсненія-та му отъ развращеннѣй-тъ караказанъ, колко-то прѣзъ мѣрж и да се уголѣмиха беззаконія-та на грѣцки-тъ владци, кои-то му испраща фенеръ, не отиде да си промѣни релігіозни-тъ убѣжденія, спорѣдъ настоятелно-то приканваніе на іезуити-тъ, но не можѣше и да търпи повече насилваніе-то врѣхъ сѣвъсть-тъ си. Слушающѣ

и тъй повелително-то трѣбованіе на върж-тъ си и гласъ-тъ на сърце-то си, той ся громогласно отказа отъ досегашни-тъ си лъженасири и торжественно исхвърли нечестиви-тъ пмъ имена отъ църковни-тъ си молитви, безъ да развали нѣидѣ общо-то благочиніе. Постѣпкѣ благородна и совѣстна! Въ исто-то врѣми той припозна за свой духовенъ началникъ оногози, кого-то му показва съвѣст-та, като яви тѣзи свои чисте религіози постѣпкѣ и прѣдъ почитаемо-то си правителство.

Това, като ся заіави и прѣдъ всенскій-тъ свѣтъ съ іединъ брошурѣ, напечатанъ на общепонятенъ іазикъ, бѣше достаточно, спорѣдъ истинно-то разуміе на върж-тъ, коіѣ-то държатъ Българе-тъ, да ги развърже и църковно и граждански отъ всѣко подчиненіе на развращени-тъ епископи фенерски. Но интриги-тъ и лъжливи-тъ тѣлкованія прострѣха работѣ-тъ и до сега.

Караказанъ, като позна бѣдствіе-то, кое-то му прѣдстон, употреби всички-тъ си сръдства, за да задържи незаконнѣ-тъ си власть надъ Българе-тъ и да продължи притѣсненія-та си надъ тѣхъ, въ ползѣ на еллинизмъ-тъ и за угожденіе на страсти-тъ.

Но, Бога ради, по кои църковни или граждански закони, той има право да сѣди на вратъ-тъ на іединъ невпиевъ народъ и да потѣпкува всички-тъ му правдини? Може ли да чака нѣкой, чи христіанска-та вѣра дава законнѣ силѣ на това безчеловѣчно притѣсненіе, кое-то сѣ прави и искатъ да правѣтъ за напредъ фанариоти-тъ надъ Българе-тъ?

И малко іединъ челоуѣкъ да познава духъ-тъ на хуристіанство-то ще отговори, чи то іе съвѣтъмъ противно на тѣѣ системи, за коіѣ-то ся іе държѣлъ досега фанариотскій-тъ патриаршескій прѣстоля. Но не тъй мисли безбжежно-то съборище, кое-то ся върти около него и ся храни съ лъжи-тъ му. То иска да даде на това богопротивно господство, на тѣѣ адскѣ системи, силѣ отъ

самъ-тъ святъ христіанскъ вѣрж. Какво Богохуство! какво нечестіе!

Въ єдинъ брошуржъ подъ грѣмливо заглавіе: *Издирваніе за каноническо-то право на вселенскій-тъ патріаршескій престоизъ врѣхъ православни-тъ църкви въ България* (Πραγματεία περί τῆς κανονικῆς δικαιοσύνης τοῦ σικσυμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν), развращенни-тъ ся силѣтъ да докажѣтъ, чи нечестиво-то имъ господство има свято и Божественно начало!

Стига и малко да знаіе єдинъ чловѣкъ, казахми ній по горѣ, духъ-тъ на христіанство-то, за да разбере чи властолюбіе-то му іе съвършено противно и чи мисль-тъ, коѣ-то искѣтъ да докажѣтъ въ тѣзи брошуржъ развратни-тъ калугери фенерски, іе основана на лѣжливи умствованія и на недобросовѣстни умозаклученія

Какво іе истиннѣж ученіе-то на божественнѣж-тъ основатель на нашѣ-тъ вѣрж относительно до тѣзъ точкѣ?

Кога-то майка-та на синове-тъ Заведеоми, двама отъ ученици-гѣ Христови, пристѣпила до Господа и го молила да ги тури на високо мѣсто въ царство-то си, а други-тъ ученици имъ на това завидѣли, Божественнѣж-тъ искупитель не рекълъ, чи той ще угоди на тщеславіе-то на всѣкого отъ тѣхъ, но имъ казалъ тѣзи думи: *господари-тъ на народи-тъ господствуваѣтъ надъ тѣхъ и голѣмци-тъ имъ ги владіѣѣтъ. Не тѣжъ ще бѣде помежду васъ, но кой-то иска да бѣде въ васъ по голѣмъ да ви бѣде слуга, и кой-то иска да ви бѣде пръвъ, нека Ви бѣде рабъ* (Матѣ. 20; 25 - 27). Исто-то имъ казалъ Той, и кога-то сѣ тѣ прѣпирали, кой іе по между тѣхъ по голѣмъ: *по голѣмѣ-тъ въ васъ да бѣде като по малкъ, и по старѣй-тъ като слуга* (Лук. 22; 26) былъ Му отговоръ-тъ на тѣзъ прѣпириѣж. — За да потвѣрди сѣ примѣръ това божественно си наставленіе и да го впечатлѣе по силно въ память-тъ на ученици-тъ си, Іисусъ Христосъ имъ

умилъ самъ съ прѣчисти-тъ и прѣсвати-тъ си рѣцѣ позѣ-тъ, като имъ казалъ: *примѣръ в и дадохъ да правите и вѣй, какво-то ви азъ направихъ. Истинно ви истинно хортувамъ, чи слуга-та не ѣе по голѣмъ отъ господарь-тъ си нито посланникъ-тъ ѣе по голѣмъ отъ оногози, кой-то го е проводилъ* (Іоан. 13; 15—16).

Ето ученіе-то на оногози, кой-то основалъ нашъ-тъ вѣрж и турилъ нейни-тъ закони, и съ имя-то на кого-то фанаріоти-тъ господствувать. Спорѣдъ туй Божественно ученіе, какъ могатъ да рекать тѣ отъ патриаршескій-тъ си прѣстолъ, чи имать право да господствувать надъ Българе-тъ, безъ да потѣпкувать само-то основаніе на вѣрж-тъ ? Всички-тъ тѣхви доказателства не ся ли обрѣщатъ еъ прахъ само отъ тѣзи изрѣченія господни. Ако сж случи и послѣдователи христови, тѣ трѣба да вѣршѣтъ това кое-то ѣе заповѣдалъ христосъ; ако ли пакъ не сж, какъж смѣсж имать съ насъ, кои-то исповѣдвами имя-то му, и защо наричать нечестиво-то си съборище велика христовъ църковь ?

Тѣ казвѣтъ, чи сж пастири наши. Ако сж наши духовни пастири, тѣ трѣба да ни пасѣтъ спорѣдъ ученіе-то на вѣрховній-тъ пастиреначалиникъ, кой-то имъ ѣе далъ тѣзи власть и спорѣдъ какъ-то учѣтъ свати-тъ Апостоли, отъ кои-то тѣ утвърждавѣтъ да сж си пріели власть-тъ. Апостоли-тъ заповѣдвѣтъ тѣй: *пасете стадото божіе и го нагледжайте не прикудително, а доброволно, нито съ скверни печалби, но усердно нито катъ обладатели, но примѣръ бивайте за стадо-то* (I Петр. 5 2.) Ако сж тѣ прѣемници на апостоли-тъ и сж пастири на стадо-то, по наслѣдіе отъ тѣхъ, защо пп пасѣтъ срѣщу іасни-тъ тѣхви заповѣди ?

Защо, когато ги пѣдимъ и ги не щемъ за беззаконія-танмъ, тѣ ся увирѣтъ пакъ помежду насъ гдѣ съ принужденіе, гдѣ съ ласкателство, не по усердіе, както казвѣтъ апостоли-тъ, а іединствено за гнуснѣ печалъ ?

Азъ знаѣхъ, думалъ нѣкога Апостолъ Павелъ на епископи-тъ, чи подиръ замикуваніе-то ми ще влѣзѣтъ помежду васъ тѣснѣски вѣлци, кои-то не ще эсалиѣтъ стадо-то и чи отъ васъ самички ще ся поіавѣтъ хора, кои-то ще хортувѣтъ развращени работи (Дѣян. 20 ; 30).

Ето кои сѣ сега фанаріотски-тъ Владици. Тѣ не сѣ пастири, но сѣ тежки вѣлци, кои-то не жалѣтъ стадо-то, спорѣдъ какво-то казва Апостолъ-тъ; тѣ сѣ хора, кои-то като дълбоко развращени, хортувѣтъ развращени работи, само за їедипъ низѣкъ интересъ. И ето защо тѣ развалѣтъ истиннѣ-тъ христовѣ и тѣпчѣтъ нма-то Господне, като богохулно утврждавѣтъ, чи тѣмъ имъ далъ Господъ власть да господствува надъ христїене-тъ, за сквернѣ печалъ (Тит. 1, 11). Тѣ не сѣ пастири, но както казва Господъ, сѣ „ крадци и разбойници, защо-то не влѣзвѣтъ прѣзъ варта-та, а прѣскачѣтъ отъ друго мѣсто. Този е пастирь, хортува спаситель-тъ нашъ, кой-то влѣзва прѣзъ варта-та, и неговъ-тъ гласъ слушѣтъ овце-тъ “ (Іоан. 10; 2, 3). Гръцки-тъ владци намѣсто да влѣзвѣтъ прѣзъ варта-та, сирѣчь да ставѣтъ пастири по волѣ-тъ и по избраніе-то отъ народъ-тъ както изискува духъ-тъ на христїанство-то и както їе было това въ първи-тъ вѣкове на църквѣ-тъ, прѣскачѣтъ прѣзъ друго мѣсто, като употрѣблявѣтъ интриги и клевети, за да давятъ Божїе-то стадо. Тѣ сѣ пастири, както казва пророкъ Іезекїиль, *сами себе си да напасвѣтъ, да пѣдѣтъ мѣлко-то и тѣгстинѣ-тъ на овце-тъ и да ся обличѣтъ съ вѣлнѣ-тъ имъ* (Іезек. 34). Но самъ Господъ дума чрезъ уста-та на пророкъ-тъ, *чи ще потърси отъ рѣцѣ-тъ на таквизи пастири овце-тъ си, и че ще ги распѣди отъ овце-тъ, за да ся не напасвѣтъ вѣчесами* (тамже).

Спорѣдъ тѣзи мѣста отъ священо-то писаніе, българскїй-тъ народъ ако распѣди грѣцки-тъ владци и ся отрече отъ тѣхъ, той сяотрече не отъ законни-тъ си пастири, а отъ противници христови, отъ тѣжки вѣлци, отъ крадци и разбойници, отъ пастири, кои-то само себе си на-

пасвѣтъ, и кон-то самъ Господь распѣжда, спорѣдъ думи-тъ му у Пророка Іезекиіла. Той посгѣпи, ще ся рече, спорѣдъ повеленіе-то на вѣрж-тъ си, спорѣдъ іасни-тъ заповѣди на самага Господа Бога и на негови-тъ апостоли. Какво друго по добро оправданіе за Българе-тъ, кога тѣ пѣдѣтъ лъжепастири-тъ си, по заповѣди-тъ на тѣзъ самѣ вѣрж, съ има-то на коѣ-то тѣзи лъжепастири сѣ могли іединствено да си присвоѣтъ право да ги пасѣтъ? Кой ще може да ги паси послѣ това да ги приѣмѣтъ пакъ, безъ да разваля само-то основаніе на вѣрж-тъ имъ, безъ да разваля сами-тъ начала на нравственностъ-тъ имъ, безъ да постѣпва срѣ-щу самѣ-тъ человѣциѣ?

И може ли да има друго ученіе въ истиинѣ-тъ христовѣ вѣрж, кое-то да противорѣчи на тѣзи пунктове отъ св. Писаніе, кон-то нѣ докарахми прѣдъ очи-тъ на читатель-тъ, и да ги опровергава, кога-то тѣ сѣ думи на самага Іисуса Христа и на Апостоли-тъ му, безъ да іе таквозъ ученіе порожденіе на славолѣбіе-то или на другѣ нѣкоѣ страсть человѣческѣ? Всѣкій іединъ безпристрастенъ изведнажъ ще каже, чи не може да бѣде. Но развращени-тъ фанаріоти другоаче мислѣтъ.

При всички-тъ други пороци, при всички-тъ си богохулни постѣпки, тѣ имѣтъ дѣрзость да прибавѣтъ това страшно богохуство — да отдавѣтъ на духа святаго человѣчески-тъ страсти.

Когато римски-тъ легати, казвѣтъ тѣ въ брошурѣ-тъ си ся противѣли по четвѣртій-тъ вселенскій-тъ съборъ на подиганіе-то на цариградскій-тъ прѣстолъ, лаодикійскій-тъ епископъ Нунехій извикалъ, *испѣлненъ отъ Духъ святъ*: „слава-та на цариградскій-тъ прѣстолъ іе наша слава“, и то като ушъ отъ лице-то на съпри-сѣдствующи-тъ отци. И тѣй Духъ святій, спорѣдъ думи-тъ на фанаріоти-тъ, искалъ былъ тѣхнѣ-тъ славѣ, самси той былъ узаконявалъ человѣческо-то тщеславіе на цариградски-тъ епископи; той, ще рече, узаконявалъ и прѣпири-тъ помежду тѣхъ и римски-тъ епископи.

тѣзи прѣпирни, кои-то, като породили голѣмъ съблазанъ, разваляли църковниѣ-тъ миръ и произвели раздѣленіе. Не іе ли това хула врѣхъ святаго Духа ? Но таквазъ хула иѣма да ся опрости, спорѣдъ думи-тъ на Исуса Христа, нито въ този, нито въ бѣдущій-тъ вѣкъ.

Духъ святій былъ хортувалъ за славѣ-тъ на цариградскій-тъ фанариотскій прѣстолъ ! ! Не, не ! Това сѣ хорти на челоувѣчески-тъ страсти, кои-то Духъ святій осѣжда. Думи-тъ на святаго Духа ся видѣха по горѣ. Отъ тѣхъ всѣкій може да заключи до колко іе противно фанариотско-то ученіе на ученіе-то на Святаго Духа. Исусъ Христосъ глѣчѣтъ ученици-тъ си за тщеславіе-то нѣхъ и имъ далъ положителнѣхъ заповѣдъ да имѣтъ дълбоко смиреніе. Той наврѣдъ осѣждалъ тщеславіе-то на фарисее-тъ, кои-то сегашни-тъ фанариотски владци задминаха хиляда пѣти по всички-тъ пороци, щото и на мѣсто тѣхно-то лицемеріе, кое-то прикривало лошевини-тъ имъ прѣдъ народъ-тъ, имѣтъ отвратително безстыдство, и често изврѣшавѣтъ скверни-тъ си дѣла явно прѣдъ всичкій-тъ свѣтъ (Мелегій напрышній епископъ Полианскій, Ве неаминъ Шумленскій, Дѣли Матѣей Самоковскій, Антимъ Пиротскій и проч. и проч. и проч.).

Фанариоти-тъ ся зели да ся оправдуваѣтъ съ лѣжливо ученіе и да доказваѣтъ мними-тъ си права за господство. Прѣди да прѣдставимъ лѣжливостъ-тъ на доказательства-та имъ, коя-то іе веки видна и отъ горѣприведенихъ-тъ думи на Исуса Христа и на негови-тъ апостоли, нека имъ кажемъ, чи и Фарисеи-тъ ся оправдували. Но какво имъ рекълъ Исусъ Христосъ ? *Вій (Сампчкн, а не другій) ся оправдувате прѣдъ челоувѣци-тъ. А Богъ знае сѣрца-та ви, защо-то кое-то помежду челоувѣци-тъ іе високо, то іе мерзостъ (гнуснаво) прѣдъ Бога.* Нека кажемъ и ній на фанариоти-тъ : „сами вій а не другій, сто ся зели да ся оправдувате, но не само Богъ, а и челоувѣци-тъ знаѣтъ ваши-тъ сѣрдца и ваши-тъ скверни и безподобни дѣла. Слава-та на прѣстолъ-тъ ви, спорѣдъ

както іх вѣи сами разбирате, не само чи не іе слава на други-тъ христіене, не само чи не мерзость прѣдъ Бога, но не и собствено ваше безчестіе прѣдъ очн-тъ на вѣчнѣ-тъ правдѣ и прѣдъ сѣдѣ-тъ на всѣкій безпристрастенѣ, “

Но какво не оправданіе-то на Фанаріоти-тъ? Съчинитель-тъ на горѣ упомянутѣ-тъ брошурѣ, кой-то има назначеніе отъ дърво и отъ камѣкъ да намѣри доказателство за власть-тъ на цариградскій-тъ патриаршескій прѣстолѣ врѣхъ Българе-тъ, намѣрва іедипственикъ законнѣ основѣ за тѣзи власть въ 28 правило на 4 вселенскій съборѣ, въ кое-то между друго-то речено слѣдующе-тъ: „ Митрополити-тъ на понгійскѣ-тъ, асійскѣ-тъ и тракійскѣ-тъ области, а тѣи и епископи-тъ униоплеменници-тъ (варвари-тъ) на реченихъ области да ся турѣтъ отъ святѣйшій-тъ прѣстолѣ на святѣйшѣ-тъ Константинопольскѣ църкѣ: сирѣчь в тѣкій митрополитѣ на горѣ помянути-тъ области, наіедно съ епископи-тъ на область-тъ, трѣба да турѣтъ епархіални-тъ епископи, както не заповѣдано отъ Божественнѣ правила. А сами-тъ митрополити на горѣ упомянути-тъ области трѣба да ся турѣтъ, както не речено, отъ цариградскій-тъ архіепископѣ, подирѣ това като ся направи съгласно-то по обичайтѣ избраніе и като му ся то прѣдстави.“ Това сѣ іединственнѣ-тъ редове, кои-то привиквѣтъ фанаріоти-тъ на по мощь въ сегашни-тъ си стѣсненнѣ обстоятелства, кога-то Българе-тъ ся отрекоха да нѣмъ припознавѣтъ духовнѣ-тъ власть надъ собеси, и то само за туй, защо-то въ тѣзи редове ся намирѣтъ рѣчи: *область тракійскѣ*. Какво нищожно доказателство!

Но нека видимѣ, какѣ доказвѣтъ фанаріоти-тъ съ тѣзи редове, какѣ силѣ имѣтъ доказательства-та нѣмъ и оправдували си колко годѣ тѣхно-то властвованіе надъ Българе-тъ въ този видѣ, въ кой-то сѣ го тѣ изврѣшвали до сега.

Съчинитель-тъ на брошурѣ-тъ, главнѣй-тъ писарѣ на фанаріотскій-тъ священнѣй снподѣ (спорѣдъ както не озаглавена тя) мпо-

го ся въртѣлъ около туй правило, за да го направи да доказва таквѣзи мисль, каква-то ся що на фанаріоти-тъ. За да достигне цѣль-тъ си, той прѣдставлява отпърво, чи църковно-то управленію винаги съотвѣтствовало на гражданско-то и чи илирійска-та префектура, іедна отъ четири-тъ префектури, на кои-то была раздѣлена римска-та имперія при Константина великій и коя-то ся относѣла къмъ западниж-тъ часть на имперіѣж-тъ и слѣдователно състоѣла отнапрѣдъ подъ власть-тъ на римскій-тъ епископъ, была послѣ подчинена на цариградскій-тъ епископъ, и ако не всичка-та, то онѣзи баремъ нейни части кои-то императоръ Граціанъ присъединилъ въ 399 год. отъ западниж-тъ къмъ вѣсточниж-тъ часть на имперіѣж-тъ, сирѣчь Дакія, Мизія и Македонія, отъ кои-то двѣ-тъ послѣдни-тъ и трѣбвѣтъ сега на фанаріотскій-тъ съчинитель. Но това като му ся чинѣло за недостаточно доказателство, той ся уловилъ съ двѣ рѣцѣ да растяга насамъ нататакъ тракійскѣж-тъ областъ, за да ѣж накара да обнеме тя всички-тъ области, въ кои-то живѣѣжтъ сега Бѣлзаре-тъ, и тѣѣ да докаже съ іедно съборно правило чи сегашна-тъ власть на цариградскій-тъ прѣстолю надъ Бѣлгаре-тъ іе по закони-тъ на църквѣж-тъ.

Но каква обязательнѣ силѣ може да има за Бѣлгаре-тъ нѣкогашно-то раздѣленіе на римскѣж-тъ имперіѣж, щото да ги накара то да ся подчинявѣтъ на цариградскій-тъ патрикѣж, само и само за това чи тѣ по туй раздѣленіе живѣѣжтъ сега въ онѣзи области, кои-то, като были съпричислени къмъ вѣсточниж-тъ часть на имперіѣж-тъ, паднѣли и подъ нѣкоѣж зависимость отъ него ? Съзнавалъ съчинитель-тъ, чи слаба іе сила-та на това доказателство, и за туй намислилъ да го подвърди съ двѣ църковни правила, отъ кои-то іедно-то іе 34-то апостолско правило, въ кое-то ся хортува чи епископи-тъ на всѣкій народъ трѣбва да знаѣжтъ іединъ прѣвъ помежду тѣхъ и да го имѣжтъ за главѣж, а друго-то іе 9-то на антіохійскій-тъ, кое-то дума, всички-тъ епископи на іединъ об-

ласть да припознаважтъ митрополитъ-тъ пениъ като нѣкой начальникъ. Тѣзи правила, казва той, като сж были тѣ турени за благоиміе и редъ, давжи законнѣ силѣ и на цариградскій-тъ патріархъ да има власть надъ области-тѣ, кои-то были присъединени отъ западнѣ-тѣ къмъ вѣсточнѣ-тѣ часть на имперіѣ-тѣ, и исключавали власть-тѣ, коѣ-то је ималъ надъ тѣхъ римскій-тъ епископъ прѣди прѣсѣдиненіе-то имъ, понеже тѣи изисковалъ това правилнѣ-тъ редъ въ царство-то. Ето доказательства-та на фанаріоти-тѣ, чи были тѣ имали право да владѣжтъ духовно Българе-тѣ. Да видимъ сега каквѣ силѣ имжтъ тѣзи доказательства.

Очевидно је за всѣкого, чи ако политическо-то раздѣленіе на јединѣ държавѣ, кои-то сега не съществувѣ, је дало поводъ да си уголѣмѣжтъ власть-тѣ нѣкои епископи, то не може да има никаквѣ обязательнѣ силѣ за свѣсть-тѣ на јединѣ христіенія и да го кара да ся подчинява на једини епископи, кои-то употреблявжтъ духовнѣ-тѣ си власть, само и само като средство да достигнѣжтъ планове-тѣ на народъ-тѣ, къмъ кого-то ся тѣ отнасяжтъ, и да си насищавжтъ сребролюбіе-то, безъ да помислявжтъ нито най малко за душевно-то спасеніе на този христіенинѣ.

Уголѣмяваніе-то на власть-тѣ на нѣкои епископи не је отъ нищо друго произлѣзло освѣтъ отъ политическо-то раздѣленіе на области-тѣ и отъ значителность-тѣ по голѣмѣ или по малкѣ на градове-тѣ, въ кои-то сж тѣ сидѣли. Тѣи римски-тѣ, цариградски-тѣ, александрійски-тѣ а проч. епископи си увеличили власть-тѣ по тѣжъ јединственно причинѣ, чи сж намирали въ по важни градове, кои-то служѣли като срѣдоточіе на области-тѣ. Събори-тѣ, прѣди да даджтъ на нѣкой епископъ по голѣмѣ власть, сж го веки намѣрали, чи той самичакъ си грабнѣжлъ тѣзи власть и ѣх вече има.

Во врѣмена-та на апостоли-тѣ епископи-тѣ не были подчинени једини на други, но были всѣчки равни и независими помежду си. Зависимось-та на једини епископи отъ други произлѣзла отъ че-

столюбіе-то и грабителство-то на онѣзи епископи, които сидѣли въ централни-тъ градове на области-тъ. Вселенски-тъ събори ако утвърждавали власть-тъ, кой-то си сами грабили епископи-тъ, правѣли това, за да ся уварди благочиніе-то. Тѣй на първій-тъ вселенскій съборъ святи-тъ отци, като утвърдили прѣимущества-та на александрійскій-тъ, римскій-тъ, антїохійскій-тъ и на други-тъ епископи, утвърдили това кое-то веки сѣществувало и за това рекли: „да ся *вардіѣтъ древни-тъ обичаи*, кои-то сѣ пріети въ Египетъ, въ Ливіѣ и въ Пентаполь, за да има александрійскій-тъ епископъ власть надъ всички-тъ тѣзи,“ и проч. Было веки *обичай* александрійскій-тъ епископъ да владѣе тѣзи области, както и римскій-тъ и антїохійскій-тъ и други епископи владѣли по нѣколко области или епархіѣ, и съборъ-тъ нищо не направилъ освѣтъ чи утвърдилъ този обичай за църковно-то благочиніе.

Спорѣтъ този обичай, во врѣмя-то на първій-тъ вселенскій съборъ, сегашній-тъ цариградскій патріархъ, а тогавашній византійскій епископъ былъ подчиненъ на ираклійскій-тъ епископъ, кому-то была подвластна тракійска-та область, и отци-тъ, като изrekli съ шесто-то правило: „подобно и въ Антїохіѣ и въ други-тъ области да ся *вардіѣтъ прѣимущества-та на църкви-тъ*“ утвърдили да ся намира византійскій-тъ епископъ подъ зависимость отъ ираклійскій-тъ, понеже този дирній-тъ си придобилъ былъ и той нѣкое началство надъ епископи-тъ, кои-то были въ область-тъ му и между кои-то ся намиралъ и византійскій-тъ епископъ, и това негово началство станало веки прѣимущество на ираклійскѣ-тъ църкви.

На вторій-тъ вселенскій съборъ, византійскій-тъ епископъ ако и да пріелъ право да има почестъ подиръ римскій-тъ, пріелъ го по волѣ-тъ на Императора Теодосіѣ великаго, и то не за друго, но защото Византіѣ станала столица на римскѣ-тъ имперіѣ, *новѣ Римѣ*. На императоръ-тъ ся щѣло да въздигне епископъ-тъ, кой-то сидѣлъ въ столицѣ-тъ му, защото му ся докачѣло честолюбіе-то

да го глѣда долепъ. И тѣй, по неговѣ-тъ волѣ, святи-тъ отци на вторій-тъ вселенскій съборъ, като земжъ и придобитъ-тъ важность на градъ-тъ, изреквжтъ, простій-тъ до тогава епископъ на Византіѣ да има прѣимущество чести подиръ римскій-тъ защото, казвжтъ тѣ, *този градъ ѣе новъ Римъ*. Оттука ся каченва възвишеніе-то на цариградскій-тъ епископъ, възвишеніе, на кое-то ѣеце тогава поглѣдалъ римскій-тъ съ криви очи. Оттогава двамата епископи наченбжтъ да ся ѣджтъ помежду си и да ся настѣпжтъ, и туй тѣхно настѣпаніе произвѣло най надиря и само-то раздѣленіе на църкви-тъ.

Но ако святи-тъ отци на 2 вселен. съборъ и дали на цариградскій-тъ епископъ прѣимущество чести подиръ римскій-тъ, за голѣмъ досадъ на този слѣдній-тъ, не му дали обаче никаквѣ власть надъ други-тъ епархіи или области, защото тракійски-тъ митрополити, подъ зависимостъ-тъ на кои-то ся той намиралъ и отъ кои-то ся той рѣкополагалъ, пріели отъ съборъ-тъ утвържденіе на власть-тъ си, наѣдно съ всички-тъ други митрополити (глѣд. 2 правило).

Всичкѣ-тъ си власть цариградскій-тъ епископъ добилъ въ 451 години на четвъртій-тъ вселенскій-тъ съборъ, кой-то станжлъ въ халкидонъ. На този съборъ, той, като билъ сколасалъ ѣеце прѣди съставленіе-то му да си расшири власть-тъ, противу 8-то правило на третій-тъ вселенскій съборъ, кое-то строго заповѣда на ѣединъ епископъ да не простира рѣкѣ врѣхъ другъ епархіѣ, издѣйствувалъ съ силѣ-тъ на императоръ-тъ, да ся тури 28-то правило, кое-то му подчинява митрополити-тъ на понтіѣскѣ-тъ, азійскѣ-тъ и на тракійскѣ-тъ области, тѣзи исти-тъ митрополити, кои-то вторій-тъ вселенскій съборъ турилъ независими, а равно и епископи-тъ на варварски-тъ народи, кои-то сѣ ся намирали тогава въ реченни-тъ области. Но и подчиненіе-то на тѣзи митрополити подъ власть-тъ на цариградскій-тъ епископъ, спорѣдъ това правило не ѣе

друго освѣтъ, тѣзи митрополити да ся само и само рѣкополагать отъ него, като ся избѣржтъ независимо отъ него, спорѣдъ сѣществувавшій-тъ обичай. И тука пакъ отци-тъ прѣдставили причинъ за това повиженіе на цариградскій-тъ епископъ, само и само, чѣмъ ся видѣло праведно да ся възголѣми и по църковни-тъ дѣла онзи градъ, кой-то приелъ честь да ѣе градъ на царь-тъ и на спилгитъ-тъ и да ся сравни съ старій-тъ римъ.

Съчинитель-тъ на брошурж-тж не можѣлъ да види, чѣмъ и само-то 28 правило на 4 вселенскій съборъ станжло противъ правила-та на първи-тъ три вселенски събори, поради императорскж-тж волюж, побуденж отъ честолюбіе-то на цариградски-тъ епископи, но ся зель съ пустословіж и съ лъжи да разширява іе еще по много добытж-тж противъ канони-тъ тѣхнж власть. Той ся силъ да утвърди, чѣмъ и онѣзи области, кои-то императоръ Граціанъ откъсналъ отъ западниж-тж часть на имперііж-тж и присѣдинилъ къмъ вѣсточниж-тж, сирѣчь Македонія, Мизія и Дакія, кои-то били названи отъ тогава вѣсточна Иллирія, дошли подъ власть-тж на цариградскій-тъ епископъ и за това разширява и тракійскж-тж область повече отъ колко-то тя обнема.

Ній нѣма да търсимъ много исторически доказателства, за да опровергнемъ мисль-та на фанариотинъ-тъ. Да забѣлѣжимъ само, чѣмъ ако бѣха упомянути-тъ области дошли подъ власть-тж на цариградскій-тъ епископъ, когато ги присѣдинилъ императоръ Граціанъ, къмъ вѣсточниж-тж часть на имперііж-тж, Солунскій-тъ митрополитъ не щѣше да ся счита намѣстникъ на папж-тж; императоръ Устиніанъ не щѣше да зема съгласіе-то на папж Вилигія, когато учреждавалъ независимо-то архіепископство на Първъ Устиніанж (охридско-то), спорѣдъ както гласи 131 пувелла. Можѣли ѣе законодатель-тъ на имперііж-тж да не знае, кои области сж подъ цариградскій-тъ епископъ и кои ся считжтъ подъ власть-тж на римскій-тъ ? Ако бѣше ся простирила тракійска-та область,

както иска съчинитель-тъ на брошурж-тъ до Диррахій (Дураццо), откъмъ западъ, и до Дунавъ-тъ, отъ къмъ севѣръ, и ако по тѣзи причинѣ Македонія, Албанія и Мизіѣ сѣ принадлежатъ на цариградскій-тъ епископъ, спорѣдъ опредѣленіе-то на 28-то правило на 4 вселенскій съборъ, можѣ ли ѣе Императоръ-тъ, кой-то турилъ законъ да сѣ почитжтъ и да сѣ вардѣжтъ като граждански закони съборни-тъ опредѣленія, можѣ ли ѣе, повтарями, да турѣ другъ ѣединъ да счита онѣзи области, които принадлежатъ на цариградскій-тъ законъ кой-то да противорѣчи на този и вопрѣки съборни-тъ опредѣленія епископъ, за области на римскій-тъ? Остѣчалъ това и самъ съчинитель-тъ на брошурж-тъ и за това счелъ за добръ да каже, чи думи-тъ „спорѣдъ опредѣленіе-то на Папж Вилгійж “ които стоѣтъ въ 131 нувелж, сѣ были отпослѣ приписани.

Ако Македонія Мизія, Епиръ и пр. сѣ были подѣ власть-тъ на цариградски-тъ епископи, отъ врѣмя-то на присѣединеніе-то имъ къмъ вѣсточнитѣ провинціи на царство-то, защо папи-тъ толкова врѣмя да мѣлчжтъ, та чи чакъ да начинжтъ да сп ги искжтъ подиръ Лева Исаврянина, за когото хортува исторія-та, чи той за да накаже упорство-то на Папж Гргорія II, отнелъ отъ духовнж-тъ му власть тѣзи области наѣдно сѣ Калабріѣ и Сициліѣ. Ако казани-тъ страни сѣ сѣ заключавали въ тракійскж-тъ область, цариградскій-тъ епископъ въ прѣпирѣж-тъ си за тѣхъ сѣ римскій-тъ, която сѣ толкова продължавала, не щѣше ли да прѣдстави речено-то 28 правило на 4-їйтъ вселенскій прѣстолъ, и да сѣ опрѣврѣхъ него, като врѣхъ ѣдно силно доказателство, срѣщу притязанія-та на противникъ-тъ си, ами само да хортува, чи тѣзи области сѣ отнасѣжтъ къмъ вѣсточното царство, чи вѣзврѣщаніе-то имъ ѣе царска работа, както най послѣ было речено на съборъ-тъ при Фотія, и да прѣдставлява неопрѣдѣленни и пусти извиненія, каквито правилъ този дирнїй-тъ въ писмата си до папи-тъ ?

Но што римски-тъ епископи сѣ имали нѣкое законно право

врѣхъ тѣзи области, защо-то никое съборно опредѣленіе, никой законъ не ги турѣлъ подъ власть-тѣ имъ. И тѣ сами прѣдставлявали за доказателство, чи сѣхъ тѣхни, напръшній-тѣ *само* обичай, сиречь чи тѣзи области имъ принадлежѣли и по напръдъ, *само по обичай*. Но този обичай праведно ся нарича грабителство. Видѣхми по горѣ, чи епископи-тѣ на по голѣми-тѣ градове ся старали да си подчинявѣтъ епископи-тѣ на по долини-тѣ. Това сѣщо-то правѣли и папи-тѣ, и понеже Римъ былъ сръдоточіе на западни-тѣ имперіѣхъ, римскій-тѣ епископъ сколасалъ да си подчини нѣкоимъ образомъ и всички-тѣ епископи въ неѣхъ. Когато императоръ Граціанъ отдѣлилъ отъ неѣхъ Македоніѣхъ и Дакіѣхъ, и подъ имя вѣсточниѣхъ Иллиріѣхъ ги присъѣдинилъ къмъ вѣточно-то отдѣленіе на имперіѣхъ-тѣ, па па-та осѣтилъ, чи ще изгуби дотогавашни-тѣ си власть надъ тѣхъ и чи тѣзи области, ако и да останѣтъ за малко врѣмя независими, ще бѣдѣтъ непрѣмѣнно грабѣнѣти отъ противникъ-тѣ му, цариградскій-тѣ епископъ. За да ся не случи това, папа Дамасъ направя іеднѣхъ лукавщинѣхъ. За да не изгуби съвѣстѣмъ вѣсточниѣхъ Иллиріѣхъ и най паче за да не даде на цариградскій-тѣ епископъ да тури рѣкѣхъ врѣхъ неѣхъ, той прибѣрзва да обіави солунскій-тѣ митрополитъ неговъ намѣстникъ. Този дирній-тѣ понеже глѣдалъ, чи му је опасно положеніе-то, като ся намира близо до іединъ страшенъ и епріятель (цариградскій-тѣ епископъ), който не ще ся забави да го тури подъ власть-тѣ си, прѣдпочелъ за да си уварди независимость-тѣ, да ся нарѣче подобръ намѣстникъ на папѣхъ-тѣ нежели да подпадне подъ власть-тѣ на цариградскій-тѣ епископъ. И тѣхъ папа-та като ся благодарѣялъ съ именно-то само намѣстничество на солунскій-тѣ митрополитъ, и като цариградскій-тѣ патріархъ поради това не смѣялъ да го бута, вѣсточна Иллирія си была независима до тогави, догдѣ Левъ Исаврянинъ, кой-то ся вѣскачилъ на прѣстолю-тѣ въ 717 год. , като издалъ повелѣніе противъ святи-тѣ икони, не дошѣлъ въ іедно сблѣсваніе съ папѣхъ Григорія II.

Работа-та станшла тѣй. Левъ, кой-то былъ иконоборецъ, като распроводилъ заповѣди по имперіѣ-тѣ да ся не почитать икони-тѣ, проводилъ такъжзи заповѣдь и до римскій-тѣ епископъ, Григоріи II, за да ѣ турн той въ дѣйствіе, по страпи-тѣ, кои-то му были подчинени църковно. Понеже императоръ-тѣ нѣмалъ тогава голѣмъ силъ въ Римъ, Гргорій не само не послушалъ заповѣдь-тѣ му, но и ся отговорилъ дързостливо и дору показалъ ѣвно бунтовничество, като отдѣлилъ всички-тѣ западни области отъ политическѣ-тѣ власть на Лева и въспрѣлъ данѣкъ-тѣ кой-то тѣ внасяли въ имперіѣ-тѣ. За да накаже бунтовникъ-тѣ императоръ-тѣ проводилъ флотъ, но той ся струшилъ въ адриатическо-то море. Тогава Левъ зема чи отдѣля опѣзи области, кои-го были подъ политическѣ-тѣ му власть и зависѣли църковно отъ папѣ-тѣ, сирѣчь вѣсточнѣ Иллиріѣ, Калабріѣ и Сициліѣ, и ги подчинява на цариградскій-тѣ епископъ Анастасія, кой-то, както и императоръ-тѣ, былъ еретикъ иконоборецъ и ся въскачилъ на прѣстолъ-тѣ, не по църковни-тѣ канони, а на силно, по заповѣдь-тѣ на Исаврянина. Ето кой и кога подчинилъ вѣсточнѣ Иллиріѣ на цариградскій-тѣ прѣстолъ; подчинилъ ѣ еретикъ императоръ на еретика патріарха.

(Слѣдува).

РАЗНИ НЪЩА.

Таймсъ. — Кога-то Англійскій-тъ вѣстникъ *Таймсъ* прѣвъ пѣтъ въ 1791 год. ся обнародвалъ, той имѣлъ машинѣ, коѣ-то отпечатвала само 300 екземпляра за єдинъ часъ. Но въ 1814 употребили машинѣ-тѣ, коѣ-то изпамѣрилъ нѣкой си Кенигъ, и отпечатвали съ неѣ 1,800 екземпляра за єдинъ часъ. На 1821 Апплегерти и Куперъ замѣнили и тѣзи машинѣ съ другѣ, коѣ-то отпечатвала 10,000 екземпляра за єдинъ часъ. Оттогава Апплегерти измислилъ єще по свѣршеннѣ машинѣ, коѣто отпечатвала 12,500 екземпляра за єдинъ часъ. Єдинъ словоредитель въ печатницѣ-тѣ на *Таймсъ* трѣбува да може да нарежда 2,240 букви въ растояніе на 60 минути. Плаща му ся 11 динаря за хиляда букви. Число-то на словоредители-тѣ є 124; 24 души ся занемавѣтъ да поправѣтъ печатни-те погрѣшки, 12 души денѣ, и други-тѣ 12 пощѣ. За єдиѣ седмицѣ за да ся напечата *Таймсъ* отивѣтъ 4,000 литри мастило. Єдно заведеніе въ Лондонъ въ улица Странтъ зема 30,000 екземпляра на день. Останали-тѣ екземпляра ся купувѣтъ отъ 160 вѣстникопродавци. Този вѣстникъ дава доходъ, както казвѣтъ, 200,000 лири на година.

Пластъ въглища горящи. — Въ Тексасъ въ Америкѣ єдинъ пластъ въглища гори забавно отъ много години. Миналѣ-тѣ година огнь-тъ, по причинѣ на сушѣ-тѣ, коѣ-то имало тамъ, направилъ чудно напрѣдваніе и изгорѣли вече 10—20 дюлюма и огнь-тъ єще върви напрѣдъ. Въ послѣдніе-то врѣмя нѣкойси го-сподинъ и нѣкоя си госпожа, като прѣминували отъ тамъ на коніе, коніе-тѣ пробивѣтъ повърхность-тѣ земнѣ, коѣ-то покривала огнь-тъ и изгарѣтъ прѣди да могѣтъ да излѣзѣтъ.

Тютюнъ въ Францѣ. — Исхарчюваніе-то на тютюнъ-тъ въ Францѣ ся уголъмява съки день. На 1815 ся исхарчили тютюнъ само за 53 милліона франка, а на 1858 за 173 милліона фр., тѣй що-то въ туй растояніе исхарчюваніе-то станало по вече отъ три пѣти. Въ растояніе на 47 година въ общѣ-тѣ хазнѣ было внесено 4,386,794,264 фр., а исхарчено 3,044,078,356 фр. Продаваніе-то на тютюнъ-тъ въ Францѣ, както ѣе извѣстно, ѣе монополъ на правителство-то и въ текущѣ-тѣ години внасеніе-то ся счита до 183,000,000 фр. Отъ туй количество трѣбва да ся извадѣтъ 15,424,000 фр. за заплати на чиновници, 12,437,200 фр. за киріа, зданія, работни заплати, поправки и проч. 211,000 фр. за повреди на земнѣ-тѣ, въ кои-то растеніе-то ся обработка, 205,000 фр. за права на цѣнителн, 43,009,000, за купуваніе на възшенъ и въ-трешенъ тютюнъ и 96,933 фр. за извънрѣдни иждивенія, сичко-то 57,501,533 фр., тѣй щото въ народнѣ-тѣ хазнѣ оставѣтъ, като чистѣ доходѣ, само 127,498,467 фр. Но ново-то уголъменіе, коѣ-то ся притуря сега кѣмъ цѣнность-тѣ на тютюнъ-тъ отъ 4 до 5 фр. на литрѣ-тѣ, ще уголъни внасянія-та, както смѣтѣтъ, до 200,000,000 фр.

Каффе. — Каффе-то, коѣ-то съкѣ години ся произвожда на свѣтъ-тѣ, прѣдставя слѣдующи-тѣ количества. Бразиліѣ произвожда 519,000,000 литри, Ява, 202,500 лит., Цейланъ 105,000,000 лит., Святій Домингъ 75,000,000 лит., Суматра 30,000,000 лит., Коста Рика 15,000,000 лит., Мока 7,500,000 лит., Англійски-тѣ западни Индіи 7,500,000 лит., Мапила 4,500,000 лит., Француски-тѣ, Голлански-тѣ западни Индіи 3,000,000 лит. Сичко-то ѣе 1,024,000,000 лит. А годишно-то исхарчюваніе на кафе-то ся смѣта слѣдующе-то. Сѣверна Америка исхарчюва 337,500,000 лит.; Франца, Швенцарія, Испанія, Италія, Португалія, като ся земе въ вниманіе и исхарчюваніе-то на островнѣ-тѣ, 202,500,000 лит.; Голландія, Белгія 142,500,000 лит.; Данія, Швеція, Россія и Полонія

само 75,000,000 лит. ; защо-то народи-тъ, кои-то населявжтъ тѣзи области, обичжтъ по крѣпки питіета. А Велика Британія и Шотландія исхарчювжтъ на години-тъ по много отъ 60,000,000 литри.

Жизнеспасителни варки. — На крайморіята на съединено-то царство на Великж Британіи-ж има 158 варки, кои-то имжтъ цѣль да спасавжтъ онія, кои-то прѣтърпявжтъ кораблетрушеніа по брѣгове-тъ. Отъ тѣхъ 100 ся намиржтъ подъ управленіе-то на тѣй нареченно-то народно учреждение на жизнеспасителни-тъ варки, коіе-то ся узаконява съ особенни повеленія. Минала-та година 5,000 человекѣ ги напълнили кои за служеніе кои за обученіе. Освѣтъ трима кои-то погинали отъ прѣзмѣриж студъ, като ся обърнала въ водж-тъ іеднж такава варка, никоіе друго злощастіе не ся случило нито на варки-тъ, нито на человекѣи-тъ.

Кораблетрушеніе на 1859. — Миналж-тъ години 3,977 человекѣи прѣтърпѣли кораблекрушеніе и бѣдствували по Британски-тъ крайморія. Отъ тѣхъ 1645 ся удавили, а цѣнность-та на погубени-тъ вещи прѣминува іединж миліонъ и половина лири стерлинни. А отъ сравненіе-то на кораблекрушенія-та, кои-то ся ся случили въ послѣдни-тъ двѣ години по брѣгове-тъ и въ морета-та на британски-тъ острови излиза, чи на вѣсточни-тъ брѣгове станали на 1850 год. 621, а на 1858, — 514; на южни-тъ 176 срѣщу 89 и на западни-тъ 466 срѣщу 304. На островъ Манъ на 1858 ся случили само 6 кораблекрушенія, между туй като на 1859 възлѣзли до 28.

Индіици-тъ, кои-то ся намиржтъ при рѣка Фразеръ, и кои-то ся извѣстни подъ имя *Синуки*, погребавжтъ болни-тъ си щомъ „Лѣкаръ-тъ“ кажи, чи тѣ нѣмжтъ вече животъ. Напразно болній-тъ протестува и вика: хвърлжтъ го въ гробъ-тъ, и отчаенни-тъ му викове и плачове ся задушавжтъ отъ прѣстъ-тъ коіа-то скоро хвърлжтъ врѣхъ него. Въ дирне-то врѣме нѣкой си боленъ, но силенъ старецъ искачва отъ гробъ-тъ, въ туй врѣме като съотечественни-

ци-тъ му зели да го засипватъ съ прѣсть и ся счита за чудо въ отечество-то си.

Прѣди нѣколко дена, нѣкой си Германецъ кочанинъ варвѣлъ съ коляскѣ-тъ си по іединъ пѣть въ Контеникутъ, кога-то нѣкоіе си момче му искало дозволеніе да сѣдне и то въ коляскѣ-тъ. Германецъ-тъ ся склонилъ. Момче-то изважда отъ пазвъ-тъ си іедно стѣкло, принася го на Германецъ-тъ и го помолва да помириши прѣкрасно-то благоуханіе, що ся съдържело въ стѣкло-то. Неподозрителнѣй-тъ кочанинъ помирисва, и само-то нѣщо, коіе-то той оттамъ почувствувалъ, было чи ся намѣрилъ самъ сѣдналъ на коляскѣ-тъ си, между туй като часовникъ-тъ му, кесіа-та му и горни-та му дрѣха фрѣкнѣли. Крадецъ-тъ далъ на Германецъ-тъ хлюроформъ, и като го присналъ, обралъ го.

Герцогъ-тъ Велингтонъ, за да възбрани нѣкога си на войни-тъ, кои-то были между Ебру и Дуру, да не грабѣтъ, издалъ іедно повелѣніе, съ коіе-то заплашвалъ, чи ще обѣси тогози война, кой-то прѣвъ ся улови чи граби.

Іединъ день, като той стоялъ на трапезѣ-тъ и вечерялъ, ввождѣтъ отъ вѣнъ вартѣ-тъ на чадѣра му трима чловѣци, на които обвиненіе-то было явно. Той тутакси повелява да ги заведѣтъ и обѣсѣтъ на такова мѣсто, що-то сичко-то воинство въ слѣдующій-тъ день да ги види. Тія, що їдѣли наіедно съ герцогъ-тъ, ся смутили отъ туй жестоко повелѣніе, и нѣмали вече охотѣ за да слѣдуютъ вечерѣ-тъ си. На друіій-тъ день, сутринтѣ, трима чловѣци, украшени, висѣли на клоии-тъ по край пѣтя. Истинѣ было страшно зрѣлище, и този примѣръ произвелъ желаето-то слѣдствие. Но коіко любопитно нѣщо было, кога-то подиръ три мѣсеца трима-та виповни войни, кои-то ся мисѣли за умрѣли, ся явили въ полкъ-тъ си ! Герцогъ-тъ заповѣдва на лѣкарь-тъ Хума да обѣси нѣкои си трима войни, кои-то прѣди малко врѣме были умрѣли въ болницѣ-тъ, а други-тъ трима да пусти. Подиръ нѣколко дена лѣкарь-тъ

Хумъ попытва герцогъ-тъ: „Герцоге, не ся ли разсърди, като не ты послушаха опѣзи трима войни;“ — „Да, разсърдихъ ся, отговорилъ Герцогъ-тъ, но не желаяхъ да отнема животъ-тъ на бѣднитъ войни: желаяхъ само да ся даде примѣръ; и тѣй като примѣръ-тъ докара желаемо-то слѣдствие, гнѣвъ-тъ ми ся укроти, и радвамъ ся вече, като спасохъ животъ-тъ на трима чловѣци, които ся разкаяха.“

Идолослуженіе въ Гаити. — Едно писмо отъ Гаити разказва слѣдующій-тъ любопытенъ епизодъ. Въ гористи-тъ страни на Акуль ся намѣрилъ въ една вѣтхѣ къщѣ бюстъ-тъ на Лорда Нелсона. Той је отъ бѣлъ мермеръ малко нѣщо почернѣлъ отъ врѣме-то и отъ небреженіе-то. Нелсонъ ся прѣдставлява въ украшеніе-то на корабленачалникъ, и има на гърди-тъ си петъ пишана. Единъ-тъ въ память на побѣдѣ-тъ на Абукиръ има слѣдующій-тъ надписъ „Адмиралъ Лордъ Нелсонъ Нилскій.“ Другъ пишанъ има надписъ, „Вседържптель Богъ благослови славѣ-тъ на Н. В. Този бюстъ, кой-то ся отличавалъ по искусно-то и историческо-то си достоинство, ся намѣрилъ на іединъ жертвенникъ, посвятенъ на Фетистическо-то служеніе, дѣто половинъ вѣкъ му приносяли жертвѣ като на божество на горски-тъ Рѣчки. Имена-та на ваятели-тъ сѣ Колъ и Лилисъ отъ Ламбетъ. И тѣй на Англійскій-тъ корабленачалникъ принасяли жертвѣ 50 год. като на язическій идолъ.

Пръведе

М. Ивановъ — Султановъ.

СТЪВРЕМЪННА ЛЪТОШИСЬ

Великійтъ Везирь като ся завържъ отъ пътешествіе-то, кое-то прѣдпріе по Българіѣ, за да издири и испита състояніе-то на царски-тъ подданин, прѣдстави на Н. И. В. Султанъ-тъ іединъ рапортъ връхъ състояніе-то на работи-тъ. Въ този рапортъ, кой-то вече сега ся обнародва по вѣстници-тъ, Негово Височество прѣдставлява, чи като му было поръчено да испита, имать ли си мѣсто оплакванія-та, кои-то бѣха направени въ имя-то на христіански-тъ народности въ държавъ-тъ и да разгльда управленіе-то на нѣкои области въ Европейскъ Турціѣ, той нищо не оставилъ безъ вниманіе за да постигне тѣзи цѣль, и за това на всѣко мѣсто, гдѣто ходилъ, свиквалъ жители-тъ и ги каралъ да обявявхтъ всичко, отъ кое-то имать да ся плачхтъ. Прѣдъ издирванія-та, кои-то направилъ той, гдѣто ходилъ и особено въ Нишскъ-тъ область, отгдѣто были излѣзли повече-то оплакванія, не ся намѣрило нищо подобно на онова, за кое-то бѣше ся обвинило императорско-то правителство, какво-то: систематическо-то гоненіе отъ мусульманскій-тъ фанатизмъ срѣщу Христіаніе-тъ, насилія, убиранія и убійства на кои-то расписъ-тъ ся съобщилъ до пріятелски-тъ и съюзни-тъ дворове на имперіѣ-тъ. Това впрочемъ не ще рече, казва великій-тъ Везирь, чи не іе имало никое противозаконно дѣло. Всѣкакво общество си има свои-тъ случайни разбойници.

Оти осително до всички-тъ области Негово Височество прибѣлжилъ, чи „ способъ-тъ, съ кой-то ся прибира юшюръ-тъ, учрежденіе-то на запіета-та, състояніе-то на съобщителни-тъ пѣтища давхтъ на всички-тъ подданин, безъ различіе въ вѣроисповѣданіе-то,

справедливи причини да ся оплаквѣтъ. “ Има, казва той, пужда поради това да ся турѣтъ по редовни сѣдилища и да ся извѣрѣтъ уставѣ-тъ за събиране-то на различни-тъ даноци.

Великій-тъ Везиръ упоминава подиръ това за разпорежданія-та, кои-то направилъ по области-тъ, гдѣ-то былъ, и за онѣзи, кои-то распратилъ тамъ, гдѣ-то не можѣлъ да отиде. Сетиъ той хортува и за злоупотребленія-та на високо-то гръцко духовенство. Като казва, чи по голѣма-та часть отъ гръцки-тъ владѣци не сѣ забѣлжени въ нищо лошо, той исповѣдва, чи нѣма въ тѣхъ и таквизи, кои-то не познавѣтъ високо-то си званіе, но ся вдавѣтъ въ злоупотребленія, неприлични на чинъ-тъ имъ. Великій-тъ Везиръ ся надѣе, чи вѣрно-то исполненіе на уставъ-тъ, кой-то ся изработи въ послѣдне-то събраніе, станѣвшо въ патріаршіѣ-тъ, ще ладе край на тія злоупотребленія.

Врѣхъ всѣкъ отъ горни-тъ точки, упоминава рапортъ-тъ на Негово Височество, Правительство-то ся занимава да изработи проекти за особити закони.

Най послѣ Великій-тъ Везиръ говори за стѣпки-тъ, кои-то сѣ были досега направени за подновяваніе-то на имперіѣ-тъ и кои-то той отдава іединственпо на царуваніе-то на Негово Императорско Величество. Всичко, що іе станѣло въ десѣтъ години въ Турціѣ, казува Везиръ-тъ, на друго мѣсто щеше да изиска безкрайно по дълго врѣмя за да стане и щѣше да причини важни и голѣми смѣщенія. Но това не ще рече, чи опова, кое-то іе извѣршено, трѣбва да стои неподвижно. Не ! То трѣба да служи за подбужданіе къмъ по голѣми іеще преобразования, за да ся постигне желаниа-та степенъ за благоденствіе-то на вѣчки-тъ поддани.

— Области-тъ, кои-то не може да посѣти великій-тъ везиръ, ще бѣдѣтъ обиколени отъ други голѣми чиновници и мѣстни управители. Нѣкои отъ тѣзи дѣрни-тъ, какво-то Солунскій-тъ, веки сѣ

излезли да разглеждатъ състояніе-то на области-тъ си и да искореняватъ злоупотребленія-та.

Отъ другъ стържъ Негово Височество, Великій-тъ Везиръ самъ ся твърдѣ дѣятелно занимава съ прѣобразованіе-то на различни-тъ клонове на управленіе-то, кои-то той непрѣстанно посѣщава, като распитва и нагледъ самъ чинovníци-тъ и канцеляріи-тъ, за да ся освѣдоми добръ за състояніе-то имъ.

Слѣдствие на тѣхъ дѣятельность на Н. Височество, быде и посѣщеніе-то, кое-то той направилъ сега на министерство-то на полиціѣ-тъ, гдѣто подробно разгледалъ гошпиталь-тъ и тѣмници-тъ. Като видѣлъ недобро-то имъ състояніе, той далъ незабавно заповѣдь да ся зематъ мѣрки, за да стане то по добро и нарѣчалъ от-сега исправитѣлни-те долове (тѣмници-тъ) да ся не пълнятъ съ хора, на кои-то работи-тъ оставятъ дълго врѣмя нерѣшени. Всички-тъ человекѣ, кои-то были намѣрени безъ тѣскери или кои-то нѣматъ сръдства за прописаніе-то си, а равно и оцѣзи, кои-то были запрѣни за дългъ, были отпущати. Число-то на отпущати-тъ ся въскача до 300. Относително до други-тъ запрѣпи Негово Височество наредилъ іединъ особитѣ комисіѣ, кою-то да разгледва работѣ-тъ на всѣкого отъ тѣхъ, тѣй щото отсега нататакъ работитѣ, кои-то стоѣха дълго врѣмя безъ рѣшеніе, изведнѣжъ ще минуватъ прѣдъ очн-тъ на по голѣмо-то началство.

Спорѣдъ заповѣди-тъ, кои-то Негово Височество далъ, іедини отъ тѣмници-тъ ще бѣдѣтъ расширѣни, други прѣправени и расчистени, за да не повреждатъ здравіе-то на затворени-тъ. „Тѣзи заведенія, казва Журналъ де Константинопль, имахъ твърдѣ голѣмъ нуждѣ да ся държатъ съ єдинъ начинъ по съобразенъ съ законѣ-тъ на игіенѣ-тъ. “

— Спорѣдъ іединъ рапортъ, прѣставенъ на Н. В. Великій-тъ Везиръ отъ свѣтъ-тъ, кой-то той остави въ Нишѣ да издири злоупотребленія-та, за безнаканиость-тъ на кои-то ся обвиняваше

управленіе-то на области-тъ, всички-тъ тѣзи злоупотреби, каквото: насилственни обращенія на нѣкои христіянски жени въ исла-мизмъ и други несправедливости и притѣсненія, освѣтъ нѣкои твърдѣ малко случаи, но ся показали никакъ въ самѣ-тъ вещь и, що ся рече, были измислени. Рапортъ-тъ прѣдставлява много примѣри отъ потурчени-тъ момичета и казва обстоятелно за сѣкое отъ тѣхъ, чи ся іе доброволно потурчило, като начѣртава въ исто-то врѣмя мѣсто-то на рожденіе-то, врѣмя-то на потурчяваніе-то и на ожен-ваніе му за мусулманинъ. Това тѣй излѣзло спорѣдъ испитаніе-то, кое-то свѣтъ-тъ направилъ съ засвидѣтелствуваніе-то на христі-яне и Турци. Спорѣдъ свидѣтелство-то, казва рапортъ-тъ, на попъ Мита, прѣдставителъ-тъ на владикъ-тъ, всички-тъ христіянски момичета, кои-то сѣ потурчени, были пріели мусулманскъ вѣрж, по свое собствено побужденіе. Този попъ не былъ нито чуваль, нито ви-ждалъ никога мѣстно-то началство или мусулмански-ти жители да сѣ ги принуждавали да си прѣмѣняватъ вѣрж-тъ.

— Спорѣдъ извѣстія-та на *Журналъ де Константинопль*, ва-жни прѣговори сега ставатъ между Високъ-тъ Портъ и француз-скій-тъ и англійскій-тъ посланници, за да ся измѣнятъ търговски-тъ договори, кои-то сѣществуватъ между Турціѣ, Франціѣ и Англійѣ.

„ Има надѣжда, казва журналъ-тъ, чи въпроси-тъ, кои-то се-га ся разгѣждатъ, ще бѣдѣтъ рѣшени съ іединъ изгоденъ начинъ за Турціѣ и за държави-тъ, кои-то имѣтъ съ неѣкъ търговски сно-шенія, и чи като ся смѣли данокъ-тъ отъ нѣкои нѣща и ся нало-жи врѣхъ други, ще може да ся даде іединъ новъ полетъ на про-изводство-то на търговіѣ-тъ, источници-тъ на царство-то ще да ся развѣятъ и въ исто-то время ще да ся увардѣтъ интереси-тъ на императорскъ-тъ хазикъ.

— Отъ рапортъ-тъ на великій-тъ везиръ до Н. И. В. Сул-танъ-тъ и, частно, отъ онова мѣсто на този рапортъ, гдѣ-то Н. В. Мехмедъ Кѣбрѣзли наша упоминава за грѣцко-то духовенство, ли-

стъ-тъ, кой-то ся издава отъ папищаши-тъ, вади іедно рѣшително заключеніе, чи Н. И. В. милостивій-тъ нашъ господарь нѣма да ни даде да си имами ній своїѣ іерархіѣ, понеже това не надлѣжи до него, нито до другій кой и да іе царь, като дѣло, кое-то іединствено можѣло да ся върши отъ папѣ-тѣ, началникъ-тъ на църквѣ-тѣ, на кого-то Исусъ Христосъ былъ далъ таквѣзи и таквѣзи власть.

Противъ това заключеніе ній ще забѣлѣжимъ, чи ако да държеше Правителство-то на Високѣ-тѣ Портѣ тѣзи мисль, коѣ-то види реченпій-тъ листъ въ думи-тъ на великій-тъ Везирь, то не трѣбваше и да хортува, чи ще ся състави особита комисія отъ Българе и Гърци и отъ іединъ правителственній чиновникъ, за да разглѣда начинъ-тъ, по кой-то можѣтъ да ся удовлетвориѣтъ Българе-тъ. Ако трѣбваше да остане всичко тѣй, какво-то нарѣди грѣцкій-тъ *етносинелевсисъ*, защо да става друга комисіѣ и да нарежда и тя нѣщо друго?

Ако папищаши-тъ вѣрвѣтъ, чи само папа-та може да дава Іерархіи, ній не сме папищаши. При това ній не искаме отъ Султанъ-тъ той да ни даде іерархіѣ, ами го молимъ да припознае оиѣзи, коѣ-то ній си имами и държимъ за единствено законѣ, спорѣдъ вѣрѣ-тѣ си, сирѣчь ній искаме само политическо-то ѣ подтвържденіе, това сѣщо-то подтвържденіе, отъ кое-то има нужда и всѣка друга іерархія, дадена или не дадена отъ папѣ-тѣ.

Хортувѣтъ іе еще нѣкон чи правителство-то на Високѣ-тѣ Портѣ нѣма не може да ни даде независимѣ іерархіѣ, сирѣчь іединъ религіозенъ началникъ, защо-то ній имаме іединъ вѣрѣ съ гърци-тъ. Правителство-то, казвѣтъ тѣ, припознава по іединъ религіозенъ началникъ за всѣкѣ вѣрѣ; поради това и за православнѣ-тѣ то знае за началникъ само грѣцкій-тъ цариградскій патрикъ.

Това на іе вѣрна мисль. Ако Висока-та Порта припознаваше за іединственъ началникъ на православнѣ-тѣ вѣрѣ само цариградскій-тъ грѣцкій патрикъ, тя трѣбаше да унищожѣ три-тъ други

гръцки патриаршества, іерусалимско-то, антиохійско-то, александрійско-то и іеще и независимо-то архієпископство кипрско. Ако іе наистинѣ-тѣ това чи Висока-та Порта не ся съгласява да даде на Българе-тѣ религіозенъ начальникъ, спорѣдъ както изискува вѣра-та имъ и спорѣдъ както сѣ си го тѣ имали прѣди 90 години, това трѣбва да іе подругѣ нѣкоіѣ причинѣ, а не по тѣзи чи била припознавала тя само гръцкій-тѣ цариградскій патрикъ за религіозенъ начальникъ на нашѣ-тѣ вѣрѣ. Но истина ли іе това или не іе истина, има ли порта-та или нѣма други нѣкои причини, кои-то да ѝ непозволявѣтъ да припознае и намъ іединъ религіозенъ начальникъ, наше-то дѣло іе да ѝ прѣдставями и доказвами, чи да си имами своіѣ іерархіѣ ся иска отъ самѣ-тѣ ни вѣрѣ, свободно-то исповѣданіе на коѣ-то тя іе припознала паіедно съ други-тѣ вѣри.

Политическій Дневникъ.

Измѣненія-та, кои-то направи Императоръ Наполеонъ въ французскѣ-тѣ конституціѣ, ся посрѣщиха съ надежди, кои-то ту ослабвѣтъ ту ся осилвѣтъ. Нѣкои отъ французски-тѣ журнали земѣтъ тѣзи измѣненія, съ кои-то императоръ-тѣ сторн іединъ устъпкѣ на свободно-то мнѣніе, за начало на нови, по голѣми; други пакъ и имено полвиноофициални-тѣ ся силѣтъ да докажѣтъ, чи тѣ не прѣдсказвѣтъ нищо таквози, понеже и сами не заключавѣтъ нищо съществено. Въ това състояніе всѣко іедно распореждане на новій-тѣ министръ на вѣтрешни-тѣ дѣла, Г. Персинъ, ся посрѣща съ голѣмо вниманіе и поражда много прибѣлѣжванія. Іедно-то отъ двѣ-тѣ окружни писма, кои-то распрати този министръ до начальници-тѣ на департаменти-тѣ, подиръ стѣпаніе-то въ повѣ-тѣ ся дължность, поддържѣ надежди-тѣ на народно-то мнѣніе съ общность-тѣ и неопрѣдѣленность-тѣ на израженія-та, а друго-то ги ослаби, като не оправда това що ся очакваше.

Журнали-тъ особено чакаха да видѣтъ прѣтиж-тъ на онѣзи строгѣ системѣ, подѣ кой-то сѣ тѣ турени. Свободно-то печатаніе, іедно отѣ важни-тъ завоеванія на свободѣ-тъ, въ Франціѣ іе твърдѣ стѣснено. Іединѣ журналѣ, като не угоди три пѣти на управленіе-то ся спира. Въ пѣрвій-тъ и въ вторій-тъ пѣтъ му проваждѣтъ само по іедно извѣстіе за винѣ-тъ му, а въ третій-тъ му възбранѣтъ излѣзваніе-то. Второ-то окружно писмо на Г. Персеньи ако и да обіавлява, чи журнали-тъ имѣтъ свободѣ да разгѣждѣтъ всички-тъ дѣйствія на правителство-то и на управленіе-то, стига само да не докачѣтъ императорскій-тъ прѣстола и нарѣди-тъ въ царство-то, не казва нищо колко-то до системѣ-тъ на извѣстія-та, коя-то тѣжи врѣхѣ вѣстници-тъ и коя-то дава іеднѣ неограниченѣ властѣ на управленіе-то за спираіе-то имѣ. Тѣ прѣдпочитѣтъ да подлежатѣ на іединѣ строгѣ законѣ а не да имѣ ся дава волностѣ да критикувѣтъ дѣйствія-та на правителство-то, а пѣкъ да ся намирѣтъ подѣ произвола-тъ на управленіе-то и да иѣмѣтъ никакѣ сигуранціѣ за смѣществованіе-то си. Но правителство-то, ако и да направи іедно олегченіе, като унищожи послѣдне сѣ іеднѣ императорскій декретѣ извѣстія-та, кои-то бѣха ся дали на журнали-тъ до 10 Дек. (и. ст.), удѣржа іе еще тѣзи системѣ.

Французскій-тъ флотѣ се сѣди іе еще прѣдѣ Гаеѣ, но веки надежди-тъ на Франца ІІ трѣбва да сѣ ся прѣкъсали. Піемонтци-тъ открили веки огъи отѣ сухѣ-тъ стѣриѣ, а въззванія-та на бурбонскій-тъ краля кѣмѣ други-тъ европейски прѣстоли не му принасѣтъ никакѣ ползѣ и го убеждавѣтъ по іавно за безплодностѣ-тъ на съпротивленіе-то му.

Журнали-тъ обнародвѣтъ іеднѣ депешѣ, испратенѣ отѣ министѣ-тъ на външни-тъ дѣла въ Гаеѣ (отѣ 12 Ноемвр. и. ст.) до агенти-тъ на Франца ІІ при иностранны-тъ дворове. Въ тѣзи депешѣ ся обвинявѣтъ всички-тъ европейски господари, освѣиѣ французскій-тъ императорѣ, чи не зели никакво участіе въ злощастнѣ-

тѣ съдѣж на неаполитанскѣ-тѣ династіѣ. Горчиви обвиненія сѣ патѣмени такожде и срѣщу неаполитанскій-тѣ народъ и особено срѣщу піемонтско-то намѣсваніе. Министръ-тѣ, Г. Казелла, има дързоотъ дору да каже, чи Францъ II, поговъ-тѣ господарь, като ся рѣшилъ енергически да ся забраня въ Гаетѣ, ся одушевлявалъ не само отъ желаніе да заварди наследіе-то на прѣдци-тѣ си, но и отъ почтеніе „къмъ братскій-тѣ съюзъ, кой-то трѣбва да съединява всички-тѣ монарси, по причинѣ на божественно-то имъ порѣчеіе и на іеднообразностъ-тѣ на интереси-тѣ нѣ“. Сили-тѣ, като оставили, поради частни-тѣ си памятозлюбія, на стѣрнѣ конгресъ-тѣ, кой-то іе былъ іединственно срѣдство да възобнови вещи-тѣ въ длѣжній-тѣ имъ редъ, Казелла прѣдписва на агенти-тѣ на бурбонскій-тѣ Краль при велики-тѣ кабинети да имъ прѣдложѣтъ формално съединеніе-то на конгресъ-тѣ и, въ случай на отричаніе, да искѣтъ изясненіе отъ тѣхъ врѣхъ намѣренія-та имъ, отпосително до ближній-тѣ и дѣрній-тѣ кризисъ на неаполитанскѣ-тѣ монархіѣ.

Колко-то съ чувство и да была паписана депеша-та, тя не подбудила нито іединъ кабинетъ да ся улови дѣятелно да забраня дѣло-то на нещастній-тѣ краль. Такѣжъ сѣщо несполукѣ имало и пѣтешествіе-то на марешала Кутрофіано, іединъ отъ рѣдки-тѣ приверженци на неаполитански-тѣ бурбони, кой-то ходилъ въ Петербургъ и въ Парисъ да моли тамшнии-тѣ дворове за помощъ. Императоръ Александръ го увѣрилъ за живо-то си съчувствіе, но му обявилъ, чи не може другояче никакъ да ся намѣси въ полѣж на господаря му освѣнъ по дипломатическій пѣтъ, и то ако бы да ся състави іединъ конгресъ за италіанскій-тѣ въпросъ. Въ Парисѣ Кутрофіано былъ молилъ императоръ-тѣ да введе въ Гаетѣ французскѣ войскѣ до войскѣ-тѣ на Франца II, за да ся държи крѣпость-та отъ тѣзи двѣ войски догдѣ да ся припознаѣтъ отъ по много-то голѣми държави права-та на папѣ-тѣ врѣхъ отѣжсѣтнѣ-

тѣ неговѣ области и права-та на господарь-тѣ му Франца II врѣхъ Двѣ-тѣ Сициліи.

Всичко остава на празно. Извѣстія-та на журнали-тѣ съгласно потвърждаважтъ, чи сили-тѣ даважтъ съвѣти на гаetskій-тѣ краль да ся удали отъ убѣжище-то си, кое-то той веки не може да забраня, спорѣдъ собствено-то му исповѣданіе въ депешъ-тѣ на министръ-тѣ му каземаж до другоземни-тѣ дворове. Ако Францъ II продължи упорство-то си и не ся покори на тѣзи съвѣти, вѣроятно, французско-то правителствоскоро що заповѣда да ся оттегляжтъ военни-тѣ кораби, кои-то ся сега намиряжтъ прѣдъ Гаета за ѣдно лично покровителство на фамилія-тѣ му.

Въ Аbruціяж, ѣдинъ отъ области-тѣ на пеаполитанско-то кралевство, ся поддържа ѣдно противодѣйствіе на новъ-тѣ власть отъ нѣкои си приверженци на бурбоини-тѣ; но това не ѣе за чудо. Въ всѣко ѣдно царство, кога ся прѣмѣнува редъ-тѣ на вещь-тѣ, ставжтъ подобни явленія.

Викторъ Емануилъ ходилъ въ Сициліяж и ся завърналъ. При заминуваніе-то му, английска-та ескадра, коя-то ся намира околю Неаполь, го поздравила съ гърмѣніе, кое-то ѣе ѣще ѣдинъ знакъ на това, чи английско-то правителство не ся затруднява да го припознава за италіанскій краль. Въ Палермо жители-тѣ го приели съ неописанъ вѣсторгъ. Както увѣряватъ, народъ-тѣ распрегналъ копе-тѣ отъ казаяскъ-тѣ му и ся турналъ самъ да ѣж вози памѣсто тѣхъ, за знакъ на голѣмъ-тѣ си прѣданиюсть и любовъ къмъ повій-тѣ си краль. Прѣди да отиде въ палатъ-тѣ и да приеме тамъ различни-тѣ депутаціи, краль-тѣ отишълъ въ главнъ-тѣ църквъ, гдѣ-то палермскій-тѣ епископъ го приелъ съ всякъ-тѣ тържественность, коя-то ѣе прилична въ подобенъ случай.

Викторъ Емануилъ глѣда вски като осмѣществено съединеніе-то на Италіанци-тѣ въ ѣдно царство. Той обикаля присѣдинени-тѣ

области, като части на кралевство-то си, а правителство-то му ся грижи да тури единъ наредъ за управленіе-то имъ. Единъ планъ за това управленіе іе изработенъ и одобренъ въ събѣтъ-тъ на министри-тъ. Основа-та му іе политическо, военно и финансово съ срѣдоточваніе, но административно раздѣленіе. Такова двойство твърдѣ добръ отговаря отъ единъ стѣриж на стремленія-та за іединство-то, кое-то показаха сега различни-тъ населенія на Италиѣ, а отъ другъ на муниципални-тъ прѣданія на тѣзи земѣ.

Викторъ Еммануилъ іе увѣренъ, упомянувши ній, чи іединство-во на Италиѣ веки станѣ. Когато іедна депутація отъ парламентъ-тъ отишла въ Неаполъ да му прѣдстави поздравителни писма отъ двѣ-тъ камари, краль-тъ отговорилъ въ слѣдующи-тъ забѣлежителни думи: „Италія трѣбвашо да върви дързостливо срѣщу голѣми опасности, за да дойде до това, въ кое-то ся сега намира. Препятствія-та, кои-то оставѣтъ, ще бѣдѣтъ побѣдени отъ отечестволюбіе-то и здравій-тъ разумъ на Италиенци-тъ. Европа глѣда съ учудваніе тѣзи италиѣнскѣ революціѣ, за коѣ-то сабя-та на Гарibaldi толкова направи. Останѣло-то ще стане бърже, и Италія ще стане пакъ най силно царство, по силна, отъ колко-то іе была нѣкога, защо-то ней ѣ помага напрѣдваніе-то на врѣмя-то. Независимостъ-та на Италія іе была іедно балнуваніе за Италиѣнци-тъ отъ вѣкове; тя іе была балнуваніе на краль-тъ, отъ какъ іе той роденъ, и ето сѣ распрѣснѣти тѣзи господари и тѣзи правителства, които ѣ правѣха прѣпятствіе. Азъ знаѣхъ до колко злѣ ся управляваха тѣзи южни области, но дѣйствителность-та задмина чаканіе-то ми. Азъ видѣхъ прѣстѣпленіе-то на върхъ-тъ на власть-тъ“. Депутати-тъ Пенсіо и Ланза дали съ кѣси-тъ си възраженія случай на царъ-тъ да открие пакъ италиѣнски-тъ си чувствованія. Кога Ланза казалъ, чи има възможность да ся питае надежда чи ще ся осмѣстѣ балнуваніе-то на Италиѣнци-тъ, краль-тъ казалъ съ подсмиваніе, чи това не іе веки надежда, но дѣйствителность. Ланза

прибавилъ, чи трѣбвѣтъ подесетъ годинъ за да стане Италія голѣмъ народъ. Краль-тъ отговорилъ пакъ съ подсмиваніе, чи не трѣбва то-
лькова дълго врѣмя. Оттука може да ся заключи, чи противодѣйстви-
та на приверженци-тъ на бурбони-тъ и миним-то критическо съ-
стояніе на южниѣ Италіиѣ сѣ иѣща прѣувеличени отъ журнали-тъ.

Папски-тъ поддании проводили іединъ молбъ до Наполеона, съ
кой-то го придумвѣтъ да си оттегли войски-тъ отъ Римъ и да не
прѣчи да стане столица-та на католическій-тъ міръ столица на И-
таліиѣ. Отъ другъ стѣрижъ нѣкои прѣговори сѣ ся наченѣли между
папѣ-тъ и Виктора Еммануила. Този дирній-тъ былъ искалъ отъ фран-
цузскій-тъ императоръ да го подкрѣпи въ прѣдложенія-та, кои-то
ималъ да направи на римскій-тъ дворъ и кои-то были състоѣли въ
това: „ владѣнія-та на папѣ-тъ да не сѣ веки подъ духовниѣ власть,
но да станѣтъ мірски, подъ власть-тъ на Виктора Еммануила, кой-
то да бѣде намѣстникъ на папѣ-тъ въ тѣхъ; римъ да стане столи-
ца на италійско-то кралевство, но да ся намира подъ управленіе-
то на папѣ-тъ кой-то що си живѣе пакъ въ Ватиканъ. *Римскій-тъ*
журналъ отхвърля истина-тъ на тѣзи прѣдложенія, но іе несъмнѣн-
но, чи нѣкои прѣговори іе имало веки.

Ако би да ся свѣршѣтъ тѣзи прѣговори благополучно и да ся
продаде Венеція, спорѣдъ както ся за това хортувало сега въ ви-
соки-тъ кругове и было съвѣтвано на виѣнскій-тъ кабинетъ отъ го-
лѣми власти, и особенио ако би да ся задоволятъ Венгерци-тъ отъ
нови-тъ прѣобразованія, кои-то сега ще бѣдѣтъ направени, като
стана прѣмѣна въ австрійско-то министерство, ній можемъ да ся го-
твимъ да посрѣщнемъ идущѣ-тъ пролѣтъ съ свѣршечно спокой-
ствіе. Въ противенъ случай има да ся запали іедна война, коя-то
не іе извѣстно догдѣ ще ся прострѣ. Гарибальди ся готви да по-
веде дружинѣ-тъ си въ начало-то на Марта, както сега скоро пакъ
засвидѣтелствувалъ прѣдъ генерали-тъ си, кои-то ходили да го по-
сѣтъ на островъ Капрерѣ, и потвѣрдили въ іединъ прокламаціѣ,

въ койж-то той настоява да ся сжжежть всички-тъ несадоволствіа и да ся търси спасеніе-то на Италиѣ въ прилѣпаніе-то на всички-тъ любородци до конституціонно-то правителство на Виктора Емануила, и въ дѣйствиe-то на іединж войскж отъ 500 хил. человекъ, готови да вървѣжть на пролѣтъ подѣ началство-то на този краљ за завладѣніе на Венеціѣж.

Въ Венгріѣж всичко прѣдставлява, чи тази страна ѣ въ іедно твърдѣ натегнато състояніе. Споразумѣніа-та на Венгерци-тъ съ Піемонтъ и съ други нѣкои страны, гдѣ-то тѣ стяжжть полкове и приготавляжть попрѣдно-то имъ оружіе, увѣряжть всѣкиго, чи война-та коя-то ще ся запали на пролѣтъ, ще бѣде іедна отъ найстрашнии-тъ, ако нѣкакси духове-тъ не доджжть да ся удовлетвориѣжть отъ мирни іедини устѣпки.

Въ сѣдиненни-тъ американски царства сжществува іедно несъгласіе между южни-тъ и сѣверни-тъ области, поради кое-то южни-тъ искжжть сега да ся отдѣлѣжть отъ сѣверни-тъ и да си съставѣжть іединѣ особитѣ сѣюзъ. Това стремленіе на южни-тъ области за отдѣленіе произлѣзе отъ послѣдне-то избраніе на прѣдсѣдатель-тъ, при кое-то бѣха прѣдста вени четириа кандидати, трима отъ партіи таквизи, кои-то, подѣ разни видове, сж съгласни за поддржѣніе-то и расширение-то на робство-то, а іединѣ само отъ онѣзи, кои-то искжжть унищоженіе-то му. Кандидатъ-тъ на тѣзи дириш-тъ сирѣчь на аболіціонисти-тъ (унищожители), Г. Линколнъ излѣзе отгорѣ надѣ сѣперници-тъ си при избраніе-то. Сега южни-тъ царства, понеже въ тѣхъ робство-то іе іедно учреждение публично и законно, заплашвжжть сѣверни-тъ чи ще да ся отдѣлѣжть отъ тѣхъ и направили веки нѣкои движенія въ този разумъ.

Ній досега не сии упомянували за англо-францускій-тъ походъ противъ Китай. Сега като сѣюзници-тъ веки тържествувжжть надѣ китайско-то невѣжество, нека споманемъ за тѣхъ нѣщо. Причина-та за настоящ-тъ войскж на Англіѣж и Франціѣж ся залава іеѣще отъ 1850

годиниѣ, когато английско-то правителство, за да разумѣ по добръ политикѣ-тъ на Китай откъмъ чуждеземци-тъ, испроводило іедно писмо до императорѣ-тъ на небесиѣ-тъ имперіѣ. На мѣсто нѣкой отговорѣ връхъ това писмо, садѣ іедна императорскѣ заповѣдѣ се издава, коя-то съдържи това: „чужденци-тъ трѣбва да сѣ благодарни за великодушіе-то, кое-то имѣ показваши, като имѣ позволяваши да живѣѣтъ въ мирѣ и тишинѣ посрѣдѣ насѣ. Но попече нѣкое писмо безсрамно се испроводи на право до министерство-то на държавѣ-тъ, нѣй го имаши за твърдѣ ругателно и заповѣдваши да не става връхъ него никакѣвъ отговорѣ, но да се прѣзрѣ като нищожно.“ Кевингъ, кой-то съвѣтѣвалъ на императорѣ-тъ да има по свободни политикѣ, станѣлъ жертва на гнѣвъ-тъ му. Въ 1854 год. когато избухнѣ възстаніе-то противъ сегашниѣ-тъ императорскѣ династіѣ, американскій-тъ посланникѣ прѣдложиѣ на императорѣ-тъ да му по могне Америка за укрощеніе-то на това възстаніе, но прѣдложеніе-то му се отхвърлило, за да не бы да се намѣрѣтъ въ китайски-тъ дѣла, по примѣръ-тъ на Американци-тъ, и други-тъ варвари, както казѣтъ китайци-тъ, какво-то Англичане-тъ и Французи-тъ. Подирѣ това прѣзрително отхвърленіе на американско-то прѣдложеніе, Англіѣ и Франціѣ намислиха да откриѣтъ іединѣ походѣ срѣщу Китай, за да се прѣгледѣтъ условіѣ-та на договорѣ-тъ, кой-то съществуваше по между тѣхъ и небесиѣ-тъ имперіѣ. Слѣдствие-то на този походѣ кой-то се пачиѣ въ 1856 год. быде Тіентсинскій-тъ договорѣ, въ 1858 лѣто кой-то отварѣше имперіѣ-тъ за чужденци-тъ и позволяваше на миссіонери-тъ распро-страненіе-то на Христіянскѣ-тъ вѣрѣ. Но този договорѣ спорѣдѣ коварниѣ-тъ политикѣ, кой-то обикновенно слѣдѣтъ китайци-тъ, останѣ безъ всѣкакво испълненіе, и поради това станѣ пуждѣ да се предприеме настоящій-тъ походѣ за да се накаже китайска-та измама, и да се отиде въ самій-тъ Пекинѣ за да се возобновѣтъ дипломатически-тъ сношенія на съюзници-тъ, при равни условія, сѣ

пекинскій-тъ дворъ, и да ся усигорѣтъ чрезъ това англійски-тъ и французски-тъ поддани отъ оскорбленія-та, кои-то имъ сж до сега правили агенти-тъ на централно-то правителство и кои-то произлазятъ отъ безотговорность-тъ имъ. Европейски-тъ войски стигнали въ Китай на 28 Іулій. Изрѣй-тъ градъ, кой-то запѣли тѣ, билъ Пехтанги, гдѣто и първъ пътъ ся ударили съ татарскж-тъ конницж и ѣ дали да почувствова сила-тъ и прѣимущество-то имъ. Отъ Пехтанги като излѣзли съюзници-тъ завладѣли крѣпости-тъ на Такиу, на 21 Августа. Слѣдъ паденіе-го на тѣзи крѣпости пълномощни-тъ отъ стържж-тъ на Англіѣ и Франціѣ, Лордъ Елгинъ и баронъ Бросъ дошли въ Тіентсинъ, гдѣто пристигнали и пълномощни-тъ на китайскій-тъ императоръ да имъ обѣщаѣтъ честно пріеманіе въ Пекинъ.

Въ слѣдующій-тъ пътъ ще допълнимъ това очертаніе на англо-французскій-тъ походъ съ по нови-тъ извѣстія.
